

Metodika pro školní jídelny v režimu plátce DPH

(zpracovaná dle právního stavu k 1. 1. 2024)

VIS Plzeň, s.r.o.

Ing. Pavel Fencí & Vladimír Saska

1. Obecně o DPH	3
1.1 Co je to DPH aneb nezbytná terminologie a jak to vlastně funguje?	3
1.2. Kdo a kdy se stává plátcem DPH.....	4
1.3. Stanovení výše obratu	5
1.4. Registrace nového plátce DPH	6
1.5. Zdaňovací období plátce DPH.....	6
2. Uplatňování DPH u stravovacích služeb a dodání zboží	8
2.1. Uplatňování DPH při poskytování stravování dětem a žákům v rámci školního stravování	8
2.2. Uplatňování DPH u závodního stravování	9
2.3. Uplatňování DPH u stravy poskytované třetím osobám	11
2.4. Uplatňování DPH v souvislosti s výběrem peněz od strážníků	11
2.4.1 Jak účtovat o DPH z vybraných záloh od strážníků?.....	12
2.4.2 Vzniká povinnost zúčtovat a odvést DPH i z vybrané jistiny v souvislosti s povinností přiznat DPH také z přijaté platby?	12
2.5. Uplatňování DPH při prodeji identifikačních médií	13
2.5.1 Zdaňovat či nezdaňovat identifikační média?	13
2.5.2 Jakým způsobem se tedy má správně účtovat o identifikačních médiích (kartách a čipech) u plátce DPH?	13
3. Uplatňování DPH ve skladovém hospodářství (v evidenci skladu)	18
3.1. Obecná metodická východiska	18
3.2. Metodická východiska přecenění při změně sazby DPH	20
3.3. Přecenění skladu se nerovná nárok na odpočet při změně režimu	20
3.4. Časové rozlišení nákladů	21
4. Jak se promítne DPH při kalkulaci jídel.....	22
5. Správné postupy pro výpočet DPH z ceny bez DPH a z ceny vč. DPH, správné zaokrouhlování DPH	23
6. Klasifikace zdanitelných plnění.....	24
6.1. Příjmy vs. výnosy – co je uskutečněným zdanitelným plněním.....	24
6.2. Výdaje vs. náklady – co je přijatým zdanitelným plněním.....	24
6.3. Přiznání k DPH a povinné podklady	25
6.4. Problematika koeficientu pro krácení daně na vstupu.....	25
6.5. Nárok na odpočet DPH při změně režimu	26
7. Doporučené účetní postupy – předkontace.....	27
7.1. Nové účty v osnově	27
7.2. Oblast tržeb – uskutečněná zdanitelná plnění	28
7.3. Oblast nákladů – přijatá zdanitelná plnění	29
7.4. Přiznání k DPH – nadměrný odpočet, daňová povinnost, zúčtování	30
8. Jak správně kontrolovat účtování stravného u plátce DPH?	32
9. Implementace postupů v programech VIS	34
9.1. Program Účtárna	34
9.2. Program Sklad	34
9.3. Program Stravné.....	35
9.3.1 Modul Plátce DPH pro program Stravné	35
9.3.2 Vazba na účetnictví z programu Stravné.....	35
10. Související legislativa a ostatní informační zdroje	36
Dodatek 1. Použití správného data DPH v programu Účtárna	37
Dodatek 2. Režim přenesení daňové povinnosti v programu Účtárna.....	40
Dodatek 3. Sazba DPH u služby hlavní a služby vedlejší (stravné s dopravou, ubytování se stravným atd.).....	46

Tento dokument čerpá ze znění zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších novelizací, a vznikl jako pomůcka pro stravovací provozy ve školství a ostatních příspěvkových sférách, které se staly plátcí DPH zejména na základě objemu své vedlejší hospodářské činnosti a poskytování závodního stravování. Dokument vychází z předpokladu, že nově vzniklí plátcí DPH jsou účetními jednotkami účtujícími v soustavě podvojného účetnictví a nemají žádná zdanitelná plnění mimo území ČR.

Cílem dokumentu je přiblížit čtenáři základní pojmy z oblasti **evidence a vykazování DPH, způsoby účtování o DPH**, a především aplikace **problematiky DPH v programovém vybavení firmy Veřejné informační služby, s.r.o. – SW Stravné, SW Účtárna a SW Sklad**. Dokument není výkladem zákona ani učebnicí, ale může uživatelům produktů VIS usnadnit orientaci v této méně frekventované části účtování příspěvkových organizací.

1. Obecně o DPH

1.1 Co je to DPH – aneb nezbytná terminologie a jak to vlastně funguje?

Problematika daně z přidané hodnoty je upravena **zákonem č. 235/2004 Sb. o DPH ve znění pozdějších novelizací**. Pro správné pochopení problematiky DPH a tohoto dokumentu jako takového je nezbytné přiblížit si alespoň některé z celé řady pojmů, které zákon obsahuje:

- **předmět daně (aneb co je zdanitelné plnění) (§2)** je
  - a) dodání zboží za úplaty osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,
  - b) poskytnutí služby za úplaty osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,,
  - c) pořízení
    1. zboží z jiného členského státu za úplaty uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti nebo právníckou osobou nepovinnou k dani,
    2. nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplaty osobou nepovinnou k dani,
  - d) dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.
- (2) Zdanitelné plnění je plnění, které
  - a) je předmětem daně a
  - b) není osvobozené od daně.
- **daň na vstupu** je daň, která je obsažena v částce za přijaté plnění (při pořízení zboží nebo nákupu služby) nebo daň z poskytnuté úplaty (**přijatá zdanitelná plnění**)
- **odpočet daně** je daň na vstupu, která je popřípadě krácena koeficientem
- **daň na výstupu** (§4 písm. c) je daň, kterou je plátce povinen přiznat ze základu daně za uskutečněné zdanitelné plnění (z dodaného zboží nebo poskytnuté služby) nebo z přijaté úplaty (**uskutečněná zdanitelná plnění**)
- **osvobození od daně bez nároku na odpočet daně** je „osvobození od daně u plnění podle §51 (například i výchova a vzdělávání) ve vztahu k nimž nelze uplatnit nárok na odpočet daně“
- **daňová povinnost** je vlastní daňová povinnost nebo nadměrný odpočet
- **vlastní daň** (vlastní daňová povinnost) je daň odpovídající rozdílu mezi daní na výstupu a odpočtem daně za zdaňovací období v případě, že daň na výstupu je vyšší nebo rovna odpočtu daně, tj. daňová povinnost, kdy daň na výstupu převyšuje odpočet daně za zdaňovací období (daň na vstupu)
- **nadměrný odpočet** (§4 písm. d) je daň odpovídající rozdílu mezi daní na výstupu a odpočtem daně za zdaňovací období v případě, že daň na výstupu je nižší než odpočet daně, tj. daňová povinnost, kdy odpočet daně (daň na vstupu) převyšuje daň na výstupu za zdaňovací období
- **základní sazba daně** (§47) je "sazba daně 21 %"
- **snížená sazba daně** (§47) je "sazba daně 12 %"

Zjednodušeně lze říci, že tato daň vyjadřuje výši obchodní přírážky, resp. to, jakou hodnotu přidá výrobce nebo obchodník k nákupní ceně produktu (ve školní jídelně nákladům na pořízení potravin, popřípadě ostatním nákladům vynaložených na přípravu hotového pokrmu), aby dosáhl úrovně prodejní ceny (uvařeného oběda). Subjekt, který je plátcem DPH, nakupuje v cenách zatížených daní (daň na vstupu = přijaté zdanitelné plnění) a prodává své produkty či služby také v cenách obsahujících DPH (daň na výstupu = uskutečněné zdanitelné plnění). Do státního rozpočtu pak v periodicitě závislé od určeného zdaňovacího období (měsíční/čtvrtletní plátce) odvádí rozdíl součtu daně na výstupu a součtu daně na vstupu (daňová povinnost).

1.2 Kdo a kdy se stává plátcem DPH

Osoby povinné k dani (plátce DPH) určuje zákon v §5 takto:

(1) **Osoba povinná k dani je osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti, nebo skupina. Osobou povinnou k dani je i právnická osoba, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti.**

(2) Osobou povinnou k dani není

- a) člen skupiny
- b) zaměstnanec nebo jiná osoba při uskutečňování ekonomické činnosti vyplývající z pracovněprávního vztahu, služebního poměru nebo jiného obdobného vztahu.

(3) Ekonomickou činností se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby, včetně důlní činnosti a zemědělské výroby a výkonu svobodných a jiných obdobných povolání podle jiných právních předpisů, za účelem získávání pravidelného příjmu. Za ekonomickou činnost se považuje zejména činnost spočívající ve využití hmotného a nehmotného majetku za účelem získávání pravidelného příjmu. Samostatně uskutečňovanou ekonomickou činností není činnost zaměstnanců nebo jiných osob, kteří mají uzavřenou smlouvu se zaměstnavatelem, na základě níž vznikne mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem pracovněprávní vztah, případně činnosti osob, které jsou zdaňovány jako příjmy ze závislé činnosti.

(4) Stát, kraje, obce, organizační složky státu, krajů a obcí, dobrovolné svazky obcí, hlavní město Praha a jeho městské části a právnické osoby založené nebo zřízené zvláštním právním předpisem nebo na základě zvláštního právního předpisu 7a) se při výkonu působností v oblasti veřejné správy nepovažují za osoby povinné k dani, a to i v případě, kdy za výkon těchto působností vybírají poplatky nebo jiné úhrady.

(5) Osoba podle odstavce 4 se považuje za osobu povinnou k dani, pokud uskutečňuje činnosti,

- a) které jsou uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu, nebo
- b) při jejichž výkonu se má za to, že dochází k výraznému narušení hospodářské soutěže tím, že osoba podle odstavce 4 nebyla považována nebo není považována za osobu povinnou k dani; tyto činnosti stanoví vláda nařízením.

(6) Za samostatnou osobu povinnou k dani se považuje hlavní město Praha a každá jeho městská část.

Osoby, které jsou osvobozené od uplatňování daně, specifikuje §6 takto:

(1) Plátcem se stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž **obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 2 000 000 Kč**, s výjimkou osoby, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně.

(2) Osoba povinná k dani uvedená v odstavci 1 je plátcem od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrát, nestane-li se podle tohoto zákona plátcem dříve.

V praxi to znamená, že školní jídelna (případně celá škola se školní jídelnou) se stane plátcem DPH v okamžiku, kdy provozuje tzv. doplňkovou činnost (ekonomickou činnost) a za posledních 12 kalendářních měsíců v rámci této činnosti vytvořila obrát ve výši 2 mil. Kč. V okamžiku, kdy dojde k naplnění této podmínky, je školní jídelna povinna registrovat se k dani z přidané hodnoty a po této registraci se stává plátcem DPH.

7a) Například zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

1.3 Stanovení výše obratu

Jak již bylo výše řečeno, okamžikem, kdy se tedy školní jídelna musí stát plátcem DPH, je překročení obratu 2 mil. Kč za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců z činností, které jsou předmětem daně. Nejčastěji tedy z činností v rámci závodního stravování a doplňkové činnosti (nejen stravování cizích strávníků, ale například také krátkodobých pronájmů, ubytování, rautů, svatebních hostin apod.). Školní jídelna, která doposud není plátcem DPH je povinna sledovat výnosy za tato zdanitelná plnění pro účely registrace k dani z přidané hodnoty! Obrat musíme tedy sledovat po ukončení každého měsíce za 12 měsíců zpětně.

Obratem se podle §4a zákona o DPH rozumí: „*souhrn úplat bez daně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění s místem plnění v tuzemsku, jde-li o úplaty za*

- a) *zdanitelné plnění*
- b) *plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně, nebo*
- c) *plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně podle § 54 až 56a, jestliže nejsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně*

Do obratu se nezahrnuje úplata za dodání nebo poskytnutí dlouhodobého majetku, není-li toto uskutečněné plnění nedílnou součástí obvyklé ekonomické činnosti osoby povinné k dani.“

Příklady plnění, které se zahrnují do obratu organizace pro povinnou registraci k DPH ¹

Do obratu pro povinnou registraci se u školy či jiného školského zařízení zahrnují např. následující typy plnění za úplatu:

- úplata za stravovací služby pro zaměstnance
- úplata za stravovací služby pro cizí osoby v rámci doplňkové činnosti
- úplata za dodání zboží jiným osobám, které však nepatří do školského rejstříku
- úplata z prodeje zboží (např. provoz bufetu, prodej školních potřeb)
- úplata za volnočasové aktivity dospělých osob (např. kroužky apod.)
- úplata za jazykové kurzy, pokud se nejedná o přípravné jazykové kurzy, které směřují k výkonu standardizovaných zkoušek, ale vztahují se např. pouze k prohloubení a rozšíření znalosti cizího jazyka
- úplata z krátkodobých nájmu (např. učebny, tělocvičny pro jiné než sportovní účely apod.)
- úplata z nájmu parkovacích ploch nebo garáží
- úplata za reklamní plochy a jiné reklamní služby
- úplata za ubytovací služby (s výjimkou vlastních žáků, ale i žáků jiných škol zařazených do školského rejstříku).
- úplata z nájmu pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor osvobozených od daně podle § 56 ZDPH, pokud nejsou doplňkovou činností uskutečněnou příležitostně

Do obratu pro povinnou registraci se u školy či jiného školského zařízení nezahrnují např. následující typy plnění za úplatu:

- příspěvek zřizovatele na provoz
- dotace (jakékoliv typy poskytnutých dotací z veřejných zdrojů)
- finanční dary
- úroky z běžných účtů
- finanční plnění (např. náhrada škody, sankce apod.)

Zdroj: Verlag Dashofer: Portál Účetnictví nevýdělečné organizace - Příjem ze sběru do obratu pro DPH. [online]. Dostupné z: <http://www.ucetnictvino.cz/33/zobrazeni-dokumentu/?cid=299293&wa=WWW13E7%20NZ&uid=CT02705003&e=725491&odkud=ENNZ> [cit. 2013-04-22]

- úplata za zájmové vzdělávání dle vyhlášky č. 74/2005 Sb., tj. družina, popř. klub, kde probíhají volnočasové aktivity (zájmové kroužky pro děti)
- úplata za školní pomůcky nad rámec limitu dle vyhlášky č. 48/2005 Sb.
- úplata za stravovací služby dle vyhlášky č. 107/2005 Sb., včetně poskytnutí identifikační karty pro stravování, s výjimkou případů, kdy je poskytnutí karty zajištěno složenou kaucí, která je uživateli karty vrácena podle interních podmínek školy
- úplata za stravovací služby poskytované jiným školám nebo školským zařízením zapsaným v rejstříku škol podle školského zákona bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o dodání zboží nebo poskytnutí služby, s výjimkou poskytování stravování jiným osobám
- úplata za pořádané výlety, lyžařské výcviky, za školu v přírodě apod.
- úplata za návštěvu sportovních zařízení (např. bazén)
- úplata za návštěvu kulturních zařízení (kino, divadlo apod.)
- přeúčtování služeb souvisejících s nájmy (pouze v rámci účtové třídy 3 - Zúčtovací vztahy nebo účtové třídy 5 - Náklady (účtováno s minusovým zápisem)
- úplata ze sběrových akcí, výnos slouží pro hlavní činnost (pokud jde o příležitostnou činnost podle § 61 písm. f) ZDPH)
- úplata za prodej dlouhodobého hmotného majetku a dlouhodobého nehmotného majetku,
- úplata za prodej vyřazeného majetku - např. nepotřebných zásob nebo drobného majetku (pokud jde o majetek, který byl využíván pro výchovně-vzdělávací činnost, jde o osvobozené plnění podle § 62 odst. 1 ZDPH)
- úplata za "pronájem", resp. provozování sportovního zařízení, tj. tělocvičny nebo hřiště pro vykonávání sportovní činnosti (právnickým i fyzickým osobám, které vykonávají sportovní nebo tělový-chovnou činnost podle § 61 d) ZDPH, pokud jsou tyto činnosti realizovány neziskovým subjektem)
- úplata za kopírování školních pomůcek, popřípadě kopírování za cenu v úrovni vlastních nákladů, pokud je škola schopna prokázat, že se jedná o poskytnutí služby v rámci výchovy a vzdělávání osvobozené od daně podle § 57 ZDPH
- úplata za soutěže a přehlídky v zájmovém vzdělávání (vyhláška č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání)
- úplata za rekvalifikaci a má škola akreditaci (např. podle vyhlášky č. 524/2004 Sb., o akreditaci) nebo je osobou, která provádí rekvalifikaci k získání kvalifikačních požadavků podle státních norem nebo k získání odborné způsobilosti pro výkon pracovní činnosti, pokud má škola akreditované vzdělávací programy
- úplata za ubytovací služby vlastních žáků, ale i žáků jiných škol zařazených ve školském rejstříku

1.4 Registrace nového plátce DPH

Jestliže organizace překročí hranici obrátu stanovenou v §6, musí předložit místně příslušnému správci daně (spádový Finanční úřad) do 15 ti dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročila stanovený limit, přihlášku k registraci tj. **musí se zaregistrovat do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročila zákonem stanovený obrát.**

Plátcem daně je organizace podle §6 odst. 2 **od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrát,** nestane-li se podle tohoto zákona plátcem dříve.

Příklad: Organizace překročila hranici 2 milionů korun za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců v měsíci červnu. Do 15. července má povinnost podat přihlášku k registraci. Plátcem se stává od 1. srpna.

1.5 Zdaňovací období plátce DPH

V okamžiku, kdy se organizace stává plátcem DPH, vzniká povinnost v zákonem stanovené periodicitě podávat finančnímu úřadu daňové přiznání a vypočtenou daň zaplatit. Oboje je třeba udělat do 25. dne po skončení

zdaňovacího období. Pokud se organizace za plátce DPH registrovala v roce 2012 nebo dříve, je zdaňovacím obdobím kalendářní čtvrtletní – tzn., že daň přiznává a platí do 25. dubna, 25. července, 25. října a 25. ledna. Pokud se organizace zaregistrovala od roku 2013 a později **automaticky se ze zákona stává měsíčním plátcem DPH**. Podává tak daňové přiznání a platí daň vždy do 25. dne následujícího měsíce (každý měsíc!).

Zákon však umožňuje organizaci přejít do režimu čtvrtletního plátcovství – přejít na čtvrtletní zdaňovací období lze až **od třetího roku po registraci, pokud obrat nepřesáhne za předcházející kalendářní rok 10 milionů korun a organizace není nespolehlivým plátcem** (o změnu na čtvrtletní zdaňovací období lze také zkusit požádat finanční úřad už pro rok následující po registraci za plátce a to "z důvodů hodných zvláštního zřetele" pokud je žádost podána do konce října). Změna zdaňovacího **období se oznamuje vyplněním kolonky „Kód zdaňovacího období následujícího roku“ na první straně daňového přiznání k DPH za prosinec. Změna je možná vždy jen k 1. lednu.**

Pozor, tento princip platí i opačně - tzn. pokud byl obrat za kalendářní rok vyšší než 10 milionů Kč, je organizace povinně měsíčním plátcem DPH. Změna ze čtvrtletního na měsíční zdaňovací období se oznamuje vyplněním příslušného kódu v oddíle A daňového přiznání k DPH za poslední čtvrtletí předcházejícího roku.

Samozřejmě tak platí, že pokud obrat za předešlý rok byl do 10 mil. Kč a organizace má čtvrtletní zdaňovací období, může si měsíční zdaňovací období zvolit dobrovolně.

Podrobně viz „Pokyny k vyplnění přiznání k dani z přidané hodnoty“.

Kolonku „Kód zdaňovacího období následujícího roku“ vyplní plátce pouze v řádném přiznání za poslední zdaňovací období kalendářního roku následovně:

Q uvede plátce, jehož zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc a který se rozhodl, že jeho zdaňovacím obdobím pro příslušný kalendářní rok bude kalendářní čtvrtletí (§99a odst. 1)

M uvede plátce, jehož zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí a který se rozhodl, že jeho zdaňovacím obdobím pro příslušný kalendářní rok bude kalendářní měsíc nebo již nesplňuje podmínky pro čtvrtletní zdaňovací období dle §99a odst. 1.

2. Uplatňování DPH u stravovacích služeb a při dodání zboží

Z daňového hlediska spadají stravovací služby podle přílohy č. 2 zákona o DPH do služeb podléhajících snížené sazbě DPH

Příloha č.2:

56 Stravovací služby s výjimkou podávání nápojů jiných než pitné vody a vybraných nápojů; podávání pitné vody a vybraných nápojů.

Pitnou vodou se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí voda splňující požadavky pro pitnou vodu stanovené zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dodávaná odběratelům vodovodem a teplá voda splňující podmínky pro teplou vodu podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dodávaná odběratelům potrubím nebo vnitřním vodovodem, které jsou konstrukčně propojeny směšovací baterií s vodovodním potrubím pitné vody.

Vybraným nápojem se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí nealkoholický nápoj, pokud jde o

- a) mléko a tekuté mléčné výrobky uvedené pod kódy nomenklatury celního sazebníku v kapitole 4,*
- b) nápoje uvedené pod kódy nomenklatury celního sazebníku 2202 99 11 a 2202 99 15,*
- c) mléko a tekuté mléčné výrobky podle písmene a) a nápoje podle písmene b) obsahující přidaný cukr nebo jiné sladidlo, přísadu nebo jinou potravinu, pokud si zachovávají podstatný charakter mléka nebo tekutých mléčných výrobků podle písmene a) nebo nápojů podle písmene b).*

Nealkoholickým nápojem se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí nápoj jiný než alkoholický nápoj podle zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

Co se týká prodeje zboží to z daňového hlediska spadá podle přílohy č. 3 zákona o DPH do zboží podléhajícího snížené sazbě DPH.

Příloha č.3:

01-05, 07-23, 25 - Potraviny; krmivá pro zvířata; živá zvířata, semena, rostliny a přísady, obvykle určené k přípravě potravin; výrobky obvykle používané jako doplněk nebo náhražka potravin. Mimo nápojů a vody; to neplatí pro vybrané nápoje.

2.1 Uplatňování DPH při poskytování stravování dětem a žákům v rámci školního stravování

Podle § 57 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, je od daně **osvobozeno** dodání zboží nebo poskytnutí služby uskutečňované v rámci výchovné a vzdělávací činnosti.

(1) *Výchovou a vzděláváním se pro účely tohoto zákona rozumí*

a) výchovná a vzdělávací činnost poskytovaná v mateřských školách, základních školách, středních školách, konzervatořích, vyšších odborných školách, základních uměleckých školách a jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky, které jsou zapsány ve školském rejstříku), dále výchovná a vzdělávací činnost v rámci praktického vyučování nebo praktické přípravy uskutečňované na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání a uzavřely se školou smlouvu o obsahu a rozsahu praktického vyučování nebo odborné praxe a o podmínkách pro jejich konání,

b) školské služby poskytované ve školských zařízeních, které jsou zapsány ve školském rejstříku a které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách podle písmene a) nebo s ním přímo souvisejí; dále zajištění ústavní nebo ochranné výchovy anebo preventivně výchovné péče),

.....

e) výchovná a vzdělávací činnost v rámci plnění povinné školní docházky žáků v zahraničních školách zřízených na území České republiky a nezapsaných do školského rejstříku, v nichž Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy povolilo plnění povinné školní docházky,

Z ustanovení § 7 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (**školský zákon**) vyplývá, že lze zřídit školní jídelnu v rámci subjektů vzdělávací soustavy, kterou tvoří školy a školská zařízení. Mezi školská zařízení podle § 7 odstavce 5 patří kromě jiného „zařízení školního stravování a školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči“. Podmínkou výkonu činnosti školského zařízení je zápis tohoto zařízení do školského rejstříku (odst. 6). Jinými slovy, pokud je školní jídelna zapsána do školského rejstříku jako školské zařízení, je **součástí výchovně vzdělávací soustavy** a z hlediska zákona o DPH je poskytování stravování dětem a žákům výše uvedeným subjektem považováno za poskytnutí služby uskutečňované v rámci výchovné a vzdělávací činnosti a tedy za **plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně**. Stejný přístup je uplatňován při poskytování stravování dětem a žákům neziskovou (příspěvkovou) organizací, která byla založena nebo zřízena např. územně samosprávným celkem a je jako školské účelové zařízení zařazena do sítě škol. **Z pohledu daně z přidané hodnoty tak není rozhodující například právní forma organizace, ale to, zda je zařazena do sítě škol a školských zařízení dle školského zákona. To platí například i pro soukromé školy či školská zařízení – opět je rozhodující skutečnost, zda je daný typ školy zapsán ve školském rejstříku a má statut školské právnické osoby.**

Jestliže předškolní zařízení nebo škola zajišťuje stravování dětem a žákům takovým způsobem, že jídlo nakupuje od **dodavatele hotových jídel** v přepravních nádobách a vlastními zaměstnanci ve svém zařízení je poskytuje dětem a žákům, jedná se i v tomto případě o plnění osvobozené od daně. Dodavatel (plátce) hotových jídel určených ke konzumaci na jiném místě, než ve vlastní provozovně, dodává školní jídelně zboží, u kterého uplatní příslušnou sazbu daně podle přílohy č. 1 k zákonu č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. V případě, že provozovatel (plátce) bude mít pronajatý prostor školní jídelny, ve kterém bude poskytovat stravování dětem, žákům nebo zaměstnancům školy nebo veřejnosti, bude jim poskytovat stravovací službu, u které uplatní

odpovídající sazbu daně.

Pokud je poskytováno stravování dětem a žákům v jídelně, kterou v rámci své ekonomické činnosti provozuje jiná osoba (soukromá jídelna) nebo škola zajišťuje stravování **v jiném stravovacím zařízení, které není zařazenov síti škol, nejedná se o poskytování plnění v rámci výchovné a vzdělávací činnosti oprávněným subjektem, které je plněním osvobozeným od daně, ale o ekonomickou činnost - poskytování stravovací služby, u které poskytovatel (plátce) uplatňuje odpovídající sazbu daně.**

2.2 Uplatňování DPH u závodního stravování

Snížená sazba daně (12%) se uplatňuje také **u stravování**, u něhož je podle ustanovení § 36 odst. 2 zákona č. 235/2004 Sb. základem daně částka přijaté úplaty snížená o daň. **Základ daně se tedy snižuje o příspěvek poskytovaný zaměstnavatelem z FKSP nebo jiného sociálního fondu, pokud si ho organizace vytváří.** Dotace z FKSP je tak od DPH osvobozena!

A) Stravování u vlastních vs. cizích zaměstnanců

Podívejme se na příklady stanovení základu daně a daně u stravování vlastních zaměstnanců s dotací FKSP a cizích zaměstnanců s dotací FKSP jejich zaměstnavatele. Vlastní výpočet se bude značně lišit, neboť základ daně lze snížit o příspěvek FKSP pouze u vlastních zaměstnanců.

❖ Příklad kalkulace ceny oběda pro vlastního zaměstnance ŠJ:

Jde o vlastní zaměstnance, tzn. zaměstnance ŠJ případně i školy (je-li se školou v jednom subjektu). Od strážníka (můj vlastní zaměstnanec) přijímám částku bez příspěvku FKSP (zúčtovává se jiným způsobem) a tato cena ponížená o příspěvek z FKSP je také pro mne základem daně na výstupu.

Cena oběda pro zaměstnance (náklady na potraviny) je 36,- bez DPH, dotace z FKSP je 10,-.

$36 - 10 = 26$ potom $26 * 1,12 = 29,12$ (to je částka, kterou zaplatí strážník (zaměstnanec) vč.

DPH)

Částku je nutno zaokrouhlit (platba hotovosti v celých Kč) například na 30,- a rozpočítat zpět pomocí koeficientu pro danou sazbu DPH (12% = 1,12).

$30 / 1,12 = 26,76$ (to je částka základu daně)

$30 - 26,76 = 3,24$ (to je částka DPH, kterou ŠJ bude odvádět)

Zaměstnanec tedy zaplatí Kč 30,- vč. DPH, Kč 26,76 bez DPH.

Dotace z FKSP se nemění, zůstává ve stejné výši Kč 10,-.

❖ Příklad kalkulace ceny oběda pro zaměstnance cizího subjektu (FKSP není osvobozeno):

Jde o cizího zaměstnance z cizí organizace (našeho zákazníka), kterému jeho zaměstnavatel dotuje oběd z FKSP. ŠJ musí odvádět DPH z celkové ceny oběda a je jedno, jakou část platí strážník a jakou jeho zaměstnavatel ať už cenu dotuje z FKSP či jinak. Tzn., že strážník platí cenu vč. DPH, jeho zaměstnavateli fakturují (pro uživatele programu Stravné: fakturou za dotace) také cenu vč. DPH.

Cena oběda pro zaměstnance cizí školy (cizí strážník) je Kč 90,- vč. DPH 12%. Zaměstnavatel přispívá Kč 20,- vč. DPH 12% (je jedno zda z FKSP nebo jde o jiný příspěvek – tato skutečnost školní jídelnu/dodavatele obědů nemusí zajímat).

$90 - 20 = 70,-$ tj. cena vč. DPH, kterou platí strážník (62,50 základ, 7,50 DPH)

Současně jeho zaměstnavateli fakturují jeho příspěvek z FKSP Kč 20,- (17,86 základ, 2,14 DPH).

Obě části platby za stravné (jak platba strážníka, tak platba zaměstnavatele z FKSP) jsou zatíženy daní ve výši 12%.

B) Stravování u vlastních důchodců

Jaká je situace u stravování vlastních důchodců? Je možné vlastní důchodce stravovat v režimu závodního stravování? Jaký to pak má dopad na tvorbu ceny a uplatňovanou DPH – lze uplatnit sníženou sazbu v případě výdeje do jídelnosiče? Jaký to má dopad na případnou sazbu daně u FKSP – má být FKSP osvobozeno? Problém

je tak obecně v tom, zdali lze u bývalých zaměstnanců nyní důchodců, kteří se stravují na naší jídelně, uplatňovat stejný daňový režim jako u závodního stravování. Vystává opět mnoho otázek a problematika je ohledem na zákon o DPH značně nejednoznačná a odpověď musíme hledat v jiné legislativě – konkrétně v **zákonu č. 250/2000 Sb. O rozpočtových pravidlech územních rozpočtů**. Ten v § 33b uvádí:

Stravování a stravovací služby

- (1) Zabezpečuje-li příspěvková organizace stravování, zabezpečuje je ve vlastním stravovacím zařízení nebo prostřednictvím organizační složky státu, právnické osoby nebo fyzické osoby pro
  - a. zaměstnance v pracovním poměru,
  - b. žáky a studenty po dobu jejich činnosti v příspěvkové organizaci, pokud není jejich stravování zajištěno podle zvláštního právního předpisu.
- (2) Příspěvková organizace může v souladu s kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem zabezpečovat stravování ve vlastním stravovacím zařízení též
  - a. bývalým zaměstnancům, kteří u ní pracovali do odchodu do starobního důchodu, nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,
  - b. zaměstnancům činným u příspěvkové organizace na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.
- (3) Příspěvková organizace může poskytnout stravování ve vlastním stravovacím zařízení též
  - a. fyzickým osobám, k jejichž stravování se zavázala smlouvou o stravování s organizační složkou státu, právnickou osobou nebo fyzickou osobou,
  - b. zaměstnancům jiných zaměstnavatelů, kteří jsou u ní na pracovní cestě nebo pro ni jinak činní.
- (4) Odstavec 1 se nepoužije, poskytuje-li příspěvková organizace ze svého rozpočtu na vrub nákladů své hlavní činnosti zaměstnancům v pracovním poměru peněžitý příspěvek na stravování. Peněžitý příspěvek na stravování za den náleží zaměstnanci v pracovním poměru, odpracoval-li alespoň 3 hodiny v tomto dni v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě. Peněžitý příspěvek na stravování za den se poskytuje do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin. Peněžitý příspěvek na stravování může být částečně hrazen příspěvkem z fondu kulturních a sociálních potřeb.
- (5) Příspěvková organizace může zabezpečovat stravování odlišně u místně odděleného pracoviště.
- (6) Náklady na stravování a jejich úhradu stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.

Tou to vyhláškou se rozumí dle platné legislativy **vyhláška č. 84/2005 Sb., o nákladech na stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky**. V ní ministerstvo financí stanoví podle § 33b zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 557/2004 Sb. v § 3 odst. 6 toto:

Organizace může bývalým zaměstnancům, kteří u ní pracovali při odchodu do starobního důchodu, nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, poskytnout za sníženou úhradu jedno hlavní jídlo denně v případě, že je to umožněno kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem.

Z toho vyplývají následující podmínky stravování vlastních důchodců v režimu závodního stravování takto:

1) organizace toto musí mít umožněno zřizovací listinou

2) organizace toto musí mít upraveno v kolektivní smlouvě nebo vnitro-organizační směrnici

Důchodcům pak může poskytnout jídlo za stejných podmínek jako je v rámci závodního stravování a to **ale také v totožném daňovém režimu (!)**:

- **zdanění je vždy v 12% režimu stravování vlastních zaměstnanců,**
- **dotace z FKSP je osvobozena od DPH,**
- **základem daně je pouze úplata od strávnicka.**

2.3 Uplatňování DPH u stravy poskytované třetím osobám

Osvobození dle § 51 zákona o DPH se **nevztahuje** kromě stravování zaměstnanců také na stravování poskytované třetím osobám – cizím strávnickům. Školní jídelna, která není plátcem je povinna sledovat výnosy za zdanitelná plnění (stravování zaměstnanců a třetích osob) pro účely registrace a jídelna, která je plátcem, uplatní u těchto plnění daň na výstupu. Výnosy za zdanitelná plnění se rozumí částky zaplacené zaměstnanci a cizími strávnickými.

2.4 Uplatňování DPH v souvislosti s výběrem peněz od strávnicků

Podívejme se nyní na problematiku uplatňování DPH v souvislosti s výběrem peněz od strávníků. Podle §20a vzniká povinnost přiznat daň při dodání zboží a poskytnutí služby takto:

(1) Povinnost přiznat daň při dodání zboží nebo poskytnutí služby vzniká ke dni uskutečnění zdanitelného plnění.

(2) Je-li před uskutečněním zdanitelného plnění přijata úplata, vzniká povinnost přiznat daň z přijaté částky ke dni přijetí úplaty. To neplatí, není-li zdanitelné plnění ke dni přijetí úplaty známo dostatečně určitě.

(3) Dodání zboží nebo poskytnutí služby je pro účely tohoto zákona známo dostatečně určitě, jsou-li známy alespoň tyto údaje:

a) zboží, které má být dodáno, nebo služba, která má být poskytnuta,

b) sazba daně v případě zdanitelného plnění a

c) místo plnění.

Z výše uvedeného vyplývá pro školní jídelnu v režimu plátce DPH mnoho otázek a problémů souvisejících s výběrem záloh na stravování od svých strávníků. V podstatě můžeme říci, že každý vklad strávnicka (platba zálohy) je za určitých podmínek možné považovat za zdanitelné plnění. Celou problematiku můžeme shrnout do několika okruhů, a sice podle toho, jakým způsobem jídelna peníze od strávníků vybírá (záloha, doplatek, jistina) a zda jídelna používá klasické tištěné stravenky, platební poukázky či moderní identifikační systémy (tzv. kreditní karty nebo čipy).

Používá-li školní jídelna – plátce DPH klasické **tištěné stravenky**, jde o předplacené „poukázky“ na jednotlivá jídla. Pokud je touto stravenkou hrazeno jen určité zdanitelné plnění, např. pouze stravování, jedná se o přijetí platby za zdanitelné plnění a vzniká povinnost přiznat daň. Uplatňuje se sazba DPH platná pro poskytnutou službu, tj. u stravování snížená sazba ve výši 12%, a to z peněžní částky, ze které je nutné přiznat daň ke dni platby (vkladu zálohy). Tzn., že v případě stravování dětí je toto plnění samozřejmě osvobozené od DPH, a proto i takto zaplacené zálohy (platby stravenek) jsou od DPH osvobozeny. V případě stravování cizích strávníků a zaměstnanců je platba stravenek zdanitelným plněním a je nutno odvést DPH v okamžiku platby!

Toto ustanovení se netýká poukázek na stravování, kterými je hrazeno poskytování stravovacích služeb ve vybrané síti restaurací a hotelů (tzv. **Gastrotourky**). Ty nepodléhají dani při nákupu i prodeji, protože se jedná o platební prostředek nahrazující peníze. Strávník v tomto případě hradí plátcí daně poukázkou cenu jídla včetně daně.

Používá-li školní jídelna – plátce DPH **identifikační systémy pro výdej stravy (kreditní karty, čipy)**, jde o nejjednodušší model z hlediska uplatňování DPH. Jde o totiž o kartu nebo čip, které je možné použít k úhradě více typů plnění – stravování, nákup zboží v bufetu, kantýně, nákup nápojů v automatu, úhradě školního či ubytování, poplatku za kopírku apod. V souvislosti s platbou vloženou na kartu nebo čip (nabití konta) se totiž **v případě použití média na více typů plnění** (tato podmínka musí být splněna) nejedná o platbu přijatou v souvislosti s konkrétním zdanitelným plněním, ale jedná se o „elektronickou peněženku“, tedy o platební prostředek nahrazující peníze. DPH na výstupu se v tomto případě neuplatňuje (není splněna podmínka § 20a a plnění není známo dostatečně určitě). Jinými slovy strávníci mohou vkládat na kartu peníze, aniž by se jednalo o zdanitelné plnění a musela se v okamžiku přijetí platby odvádět DPH. Uskutečněným zdanitelným plněním je až skutečně uskutečněná konkrétní služba či nákup (vyzvednutý oběd, kopírování, nákup v bufetu apod.).

Samozřejmě že v případech, kdy je karta použita pouze ke stravování, tento režim neplatí a i vložená platba na kartu nebo čip je zdanitelným plněním již v okamžiku přijetí platby (de facto zálohy). Vlastní zúčtování a daňové vypořádání těchto záloh je předmětem následující kapitoly.

2.4.1 Jak účtovat o DPH z vybraných záloh od strávníků?

V této kapitole uvádíme návrh postupu zúčtování a daňového vypořádání vybraných záloh od strávníků.

Myšlenka celého navrhovaného postupu vychází z následující premisy. Strávníci si na obědy platí jen takovou sumu, kterou ve zdaňovacím období projedí a to buď doplatkem, nebo zálohově. Povinnost zdanit nevyčerpanou část složených peněz nastává plátcí až v okamžiku, kdy je skutečně jasné, že složené prostředky, nebo jejich část má skutečně charakter zálohy - tj. poslední den v měsíci. Tento den se tak stává dnem zdanitelného plnění. Takto vypočtené zálohy, které jsou rovny rozdílu přeplatků strávníků (pouze kladných částí přeplatků) z měsíce do měsíce, budou považovány za jediné zdanitelné plnění a tak jej také zavedeme do daňového přiznání.

Tyto zálohy se přirozenou činností zařízení snižují v dalším období tím, že se strávník stravuje (nebo odebírá jiné služby) a na druhou stranu navyšuje tím, že strávník vkládá další peníze. Buďto strávníci více "čerpají" služby, anebo více vkládají peníze. Tím korigujeme další daňová přiznání do mínusu, nebo naopak navyšujeme základ

pro odvedenou daň. Tento systém nastartujeme tak, že u příslušných (zdaňovaných) kategorií strávníků vyčíslíme ke dni vstupu do režimu plátce DPH jejich aktuální přeplatky a tyto zatížíme DPH. Mohu se na to dívat také tak, že k poslednímu dni před vstupem do režimu plátce DPH jsme zálohy - přeplatky všech strávníků administrativně vrátili a prvního dne následujícího měsíce opět vybrali.

Tento postup lze v programu Stravné firmy VIS aplikovat velmi jednoduše – v programu existuje vhodná sestava (**Zdaňované zůstatky**). Pro účtování do účetnictví pro toto souhrnné zúčtování záloh je použit **pomocný účet 324 se speciální analytikou**, který je určený pouze pro evidenci záloh resp. evidenci DPH z vložených záloh strávníků. **Účtujeme pak na účet 324/AE/M (celou částkou) proti 324/AE/D (základ daně) + 343/AE/D (daň v základní sazbě). To znamená, že na 324/AE zůstává daň odvedená ze záloh, a to do doby, než budou zálohy zcela vyčerpány** (nebo bude například provedeno vrácení přeplatek strávníkům).

Empiricky je nereálné nebo velmi komplikované pokud bychom měli evidovat a účtovat každou vloženou zálohu samostatně. Výše uvedený postup však splní stejný účel bez zvýšení administrativní zátěže. Výhodou tohoto postupu je tak jeho jednoduchost (jeden doklad měsíčně na základě uzávěrky) a univerzálnost. Program Stravné pro aplikaci tohoto způsobu není nutné nijak upravovat. Tento postup je však nutné konzultovat se svým správcem daně!

Pozor na to, že je potřeba dostat do daňového přiznání nejen hodnoty zdaňované činnosti tj. plnění v 12% a 21%, ale také hodnoty uskutečněných plnění osvobozených bez nároku na odpočet - tj. hlavní činnost - stravování dětí. Hodnoty osvobozených plnění je nutné promítnout do řádku 50 daňového přiznání. Pro účtování do účetnictví platí analogicky princip účtování popsaný výše.

2.4.2 Vzniká povinnost zúčtovat a odvést DPH i z vybrané jistiny v souvislosti s povinností přiznat DPH také z přijaté platby?

Povinnost přiznat DPH ke dni přijetí úplaty, pokud tento den předchází dni uskutečnění zdanitelného plnění, vychází z ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Tzn., pokud vybereme peníze na konkrétní stravování od strávníka dříve, než se strávník skutečně stravuje, musíme odvést DPH již v okamžiku výběru této zálohy.

Jaká je ale situace v případě výběru jistiny v těch školních jídelnách, které zúčtovávají se strávníkem v systému výběru jistiny a následného doplatku do jistiny? Jistinou zde rozumíme systém zúčtování stravného, kdy se jednorázově jistina vybere (např. srpen), strávník se stravuje v průběhu měsíce "na úkor" jistiny (např. celé září). Po skončení stravovaného měsíce se na základě měsíční uzávěrky (např. za září) provede výpočet doplatku do jistiny a tato částka se strávníkovi předepíše k úhradě (začátkem října).

Pokud má jistina charakter zálohové platby na konkrétní zdanitelné plnění, je příjemce takové platby povinen z této platby přiznat daň z přidané hodnoty. V případě školního stravování však může jít o jistinu na různá zdanitelná plnění (nemusí jít pouze o jistinu/kauci na stravování, ale například i na případnou způsobenou škodu apod.). Tyto podmínky výběru jistiny a její účel použití (výčet musí obsahovat různá zdanitelná plnění) je nutné nějak smluvně podchytit se strávníkem.

Pokud tedy výběr jistiny a její podmínky použití na různá plnění jsou smluvně podchyceny a částka jistiny se strávníkovi po skončení stravování vrací, nejedná se z hlediska daně z přidané hodnoty o úplatu před uskutečněním zdanitelného plnění a SJ nevzniká povinnost přiznat daň z přijaté částky jistiny.

2.5 Uplatňování DPH při prodeji identifikačních médií

2.5.1 Zdaňovat či nezdaňovat identifikační média?

Problém s interpretací a spor v otázce zdaňování může nastat u prodeje čipů. U všech subjektů, které doposud přešli do režimu plátce DPH, vznikl v této otázce spor a u všech byl po konzultacích se správci daně řešen zahrnutím do zdaňované činnosti. Tento režim řeší totiž několik problémů, které jinak není možné správně účetně zachytit, ať už byl v minulosti režim evidence prodeje identifikačních médií jakýkoliv, a především zcela jasně definuje okamžik, ve kterém nastává zdanitelné plnění. Komplexní rozbor tohoto problému by zabral několik stránek a tak se jen omezím na základní otázky, na které zatím neexistují jednoznačné a nenapadnutelné odpovědi.

U zařízení, která prodej karet vlastním strávníkům považují za nezdaňovaný a cizím jako zdaňovaný vyvstávají do popředí dvě otázky:

1. zda se dá karta považovat za součást stravování
2. zda nemůže stát přijít o daň v případě, kdy například dítě ztratí kartu, je mu prodána nová a jeho starší sourozenec stravující-se na stejném zařízení, ale již jako cizí strážník kartu doma najde a nechá si ji celkem logicky přihlásit pro své stravování?

Možná čtenáře napadnou i další komplikace, ale v podstatě by tento režim mohl být přijatelný.

Častěji je ale **s tržbami za prodané karty manipulováno tak, že nejsou zahrnuty do výnosů, ale jsou evidovány jako záloha**. V těchto případech je výčet možných problémů velmi pestrý:

1. jakým způsobem se dá v účetnictví inventarizovat stav záloh za karty (když má zařízení v evidenci 2000 strážníků)
2. jakou částku mám vrátit strážníkovi za kartu nebo čip, které dostal před několika lety a já již nevím za kolik
3. jak zachytit správně okamžik, ve kterém se ze zálohy stává zdanitelné plnění, tedy okamžik kdy se strážník přestane stravovat, ale kartu nevrátí
4. jak odlišit karty a čipy nakoupené za novou cenu od zbytku, který mám stále v zásobě za cenu starou apod.?
5. jak si počít v případě, kdy mi strážník chce vrátit opotřebované médium, které je ale možno dále používat, nebo ho nechat u dodavatele repasovat

Tyto skutečnosti obvykle vedou k zanesení prodeje médií mezi zdaňované činnosti, čímž výše uvedené problémy vůbec nevzniknou!

2.5.2 Jakým způsobem se tedy má správně účtovat o identifikačních médiích (kartách a čipech) u plátce DPH?

U školních jídelen v režimu plátce DPH je situace s účtováním identifikačních médií složitější. U těchto subjektů se postup účtování může lišit také jednak podle typu média a jednak také podle režimu zpětného výkupu médií. V případech, kdy strážník má možnost po ukončení stravování kartu nebo čip vrátit zpět, musí se nutně změnit také režim účtování médií v návaznosti na legislativní omezení podle zákona oDPH.

a) Varianta, kdy není umožněn zpětný výkup stravovacích médií

V případech, kdy není umožněn zpětný výkup stravovacích karet zpět od strážníků, může účtování stravovacích karet probíhat shodně s postupem pro neplátce DPH ve variantě přímého zúčtování do výnosů.

Popis účetního případu	Částka	MD	D
1. nákup identifikačních médií - celkem	121,00 Kč		321
základ daně	100,00 Kč	501	
DPH	21,00 Kč	343	
2. výdej identifikačních médií strážníkům - celkem	121,00 Kč	324	
- základ daně	100,00 Kč		604
- DPH	21,00 Kč		343

b) Varianta, kdy je umožněn zpětný výkup stravovacích médií

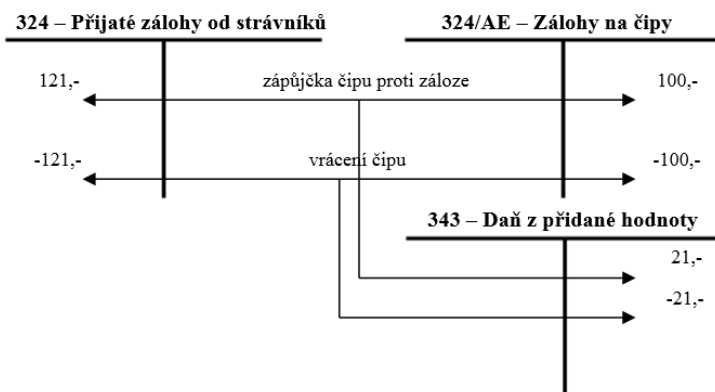
Avšak případě, že zpětný výkup od strážníků chceme umožnit, musíme v souladu s požadavky zákona o DPH postup změnit – budeme postupovat obdobně jako při účtování identifikačních médií u neplátce DPH – zúčtování přes zálohové účty.

Při účtování bezkontaktních čipů nastává problém zejména při jejich zpětně odkupu:

- u plátců daně není možné jejich účtování záporně do výnosů,
- strážník téměř nikdy není plátcem DPH, takže odpočet DPH při zpětném odkupu od neplátce DPH není možný a jídelna tak na transakci tratí kvůli nemožnosti provedení odpočtu DPH.

Vhodnější způsob, který znění zákona o DPH vyhoví, je tak **půjčovat čipy proti zaplacení vratné zálohy**. Základní problém u účtování čipů je v terminologii a v požadavku zákona o DPH, neboť u plátce DPH již nesmí jít o prodej,

ale o zapůjčení čipu - plátce DPH nesmí provádět výkup od neplátce DPH. Vlastní princip účtování je téměř stejný. Účetní případ pak vypadá následovně:

Popis účetního případu	Částka	MD	D
1. nákup identifikačních médií - vč. DPH	121,00 Kč		321
- základ	100,00 Kč	112	
- DPH	21,00 Kč	343	
2. výdej identifikačních médií strážníkům	100,00 Kč	501	112
3. zúčtování zálohy z vydaných identifikačních médií - vč. DPH	121,00 Kč	324	
- základ	100,00 Kč		324/AE
- DPH	21,00 Kč		343
4. příjem zálohy od strážníka za identifikační médium	121,00 Kč	241(261)	324

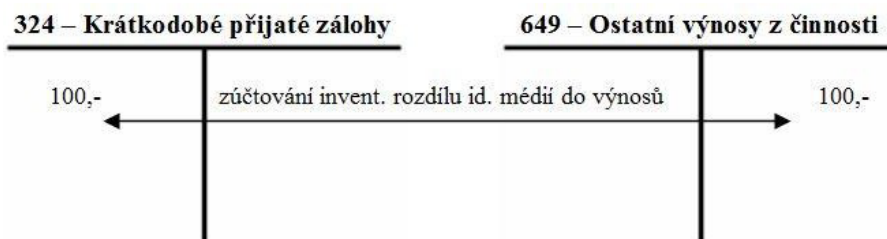
Řádné vrácení čipů od strážníků pak proběhne následovně:

Popis účetního případu	Částka	MD	D
5. příjem vráceného modia zpět do skladové evidence	100,00 Kč	112	501
6. zúčtování vrácené zálohy strážníkovi - vč. DPH	121,00 Kč		324
- základ	100,00 Kč	324/AE	
- DPH	21,00 Kč	343	
7. vrácení zálohy zpět strážníkovi	121,00 Kč	324	241(261)

Pozn.: Jak prodej, tak vrácení čipu lze účtovat jedním účetním záznamem, který je rozdílem obou hodnot tj. jako doposud z celkového předpisu za prodané karty (hodnota udává rozdíl prodaných a vrácených čipů).

Ke konci účetního období (na konci roku, nebo dle potřeby účetních uzávěrek i čtvrtletně) lze udělat vnitřním účetním dokladem **zúčtování do výnosů těch čipů, které nebudou zcela určitě vráceny (ztracené, zničené, nevrácené při ukončeném stravování apod.)** = jsou pro účetní jednotku mimořádným výnosem.

Pro tento účel lze použít účet **649 – Ostatní výnosy z činnosti**:

Popis účetního případu	Částka	MD	D
8. zúčtování výnosu u nevratného identif. média a zálohy	121,00 Kč	324	649

Pozn.: Pozor, tento účetní zápis již v cenách bez DPH!

V případě, že chcete změnit způsob evidence čipů a chcete strážníkům umožnit zpětný výkup identifikačního média, tak pokud jste plátce DPH, je nutné přechod do tohoto nového režimu „nastartovat“. To se provede přeúčtováním současné hodnoty výnosového účtu, na kterém se evidují výnosy z prodeje čipů, na účet 324, resp. nutno je přeúčtovat pouze skutečnou hodnotu zálohy (zálohy, které budou určité vráceny, tj. částku čipů, podle skutečného počtu aktivních strážníků s čipem – na základě provedené inventarizace). Zbytek, tj. čipy, které nebudou zcela určité vráceny, který zůstane na účtu 604 je tím mimořádným výnosem popsaným výše (hodnotu ale v tomto případě není nutné přeúčtovat na účet 649).

Zůstatek účtu 324 by tak vždy měl vykazovat zůstatek pouze "aktivních id. médií" tj. čipů, které jsou v oběhu a očekává se, že budou vráceny. Účet tak jinými slovy vyjadřuje částku záloh za id. média, která fakticky existuje k aktivnímu strážníkovi, a kterou je možno pravidelně inventarizovat.

Souhrnný příklad účtování u plátce DPH může vypadat takto:

Nákup identifikačních médií (čipy) nakupuje účetní jednotka od dodavatele a takto nakoupené čipy považuje za náklad na spotřebu ostatního materiálu ve školním stravovacím zařízení. Vlastní nákup čipů účtuje jako zvýšení materiálových zásob na skladě proti zvýšení stavu závazků vůči dodavateli. Výdej čipů strážníkům následně účtuje jako výdej materiálu do nákladů. Účtování tak probíhá takto:

Popis účetního případu	Částka	MD	D
1. nákup identifikačních médií - vč. DPH	121,00 Kč		321
- základ	100,00 Kč	112	
- DPH	21,00 Kč	343	
2. výdej identifikačních médií strážníkům	100,00 Kč	501	112
3. zúčtování zálohy z vydaných identifikačních médií - vč. DPH	121,00 Kč	324	
- základ	100,00 Kč		324/AE
- DPH	21,00 Kč		343
4. příjem zálohy od strážníka za identifikační médium	121,00 Kč	241(261)	324

V případě řádného vrácení identifikačního média po skončení stravování účtuje účetní jednotka opačnými zápisy takto:

Popis účetního případu	Částka	MD	D
5. příjem vráceného média zpět do skladové evidence	100,00 Kč	112	501
6. zúčtování vrácené zálohy strážníkovi - vč. DPH	121,00 Kč		324
- základ	100,00 Kč	324/AE	
- DPH	21,00 Kč	343	
7. vrácení zálohy zpět strážníkovi	121,00 Kč	324	241(261)

V případech, kdy dojde ke ztrátě identifikačního média, jeho znehodnocení či zničení, kdy není umožněno strážníkovi zpětné vrácení čipu školnímu stravovacímu zařízení, je nutné zúčtovat výnos organizace z nevrácené zálohy na základě pravidelné (směrnici definované) inventarizace identifikačních médií takto:

Popis účetního případu	Částka	MD	D
8. zúčtování výnosu u nevratného identifik. média a zálohy	121,00 Kč	324	649

Analogický postup při zálohování čipů a zpětném odběru za nižší cenu

Zvyklostí v oblasti manipulace s identifikačními médii je velmi mnoho. Jak účtovat prodané, resp. na zálohu vydané čipy v případě, že je školní jídelna vykupuje za nižší cenu zpět (např. z důvodu opotřebení čipu nebo karty snižší výkupní cenu)? I v tomto případě lze postupovat obdobně s postupy popsány v předchozích kapitolách:

Popis účetního případu	Částka	MD	D
1. nákup identifikačních médií - vč. DPH	121,00 Kč		321
- základ	100,00 Kč	112	
- DPH	21,00 Kč	343	
2. výdej identifikačních médií strážníkům	100,00 Kč	501	112
3. zúčtování zálohy z vydaných identifikačních médií - vč. DPH	120,00 Kč	324	
- základ	100,00 Kč		324/AE
- DPH	21,00 Kč		343
4. příjem zálohy od strážníka za identifikační médium	120,00 Kč	241(261)	324

Vrácení čipů zpět do evidence:

Popis účetního případu	Částka	MD	D
5. příjem vráceného media zpět do skladové evidence	60,00 Kč	112	501
6. zúčtování vrácené zálohy strážníkovi - vč. DPH	60,00 Kč		324
- základ	49,60 Kč	324/AE	
- DPH	10,40 Kč	343	
7. vrácení zálohy zpět strážníkovi	60,00 Kč	324	241(261)

V tomto případě však na účtu 324/AE vzniká tržba, která je rozdílem ceny původní zápůjčky čipu a ceny čipu při jeho vrácení. Tuto hodnotu je nutné periodicky tj. nejlépe ke dni inventarizace účtů (k poslednímu dni čtvrtletí pro účely mezitímní uzávěrky) vyčíslit a přeúčtovat (totéž platí pro ztracené, zničené nebo jinak jistě nevratitelné čipy, jak bylo popsáno výše):

Popis účetního případu	Částka	MD	D
8. zúčtování výnosu z vykoupených médií	50,40 Kč	324/AE	604
9. zúčtování výnosu u nevratného identif. média a zálohy	120,00 Kč	324	649

3. Uplatňování DPH ve skladovém hospodářství (v evidenci skladu)

3.1 Obecná metodická východiska

Subjekty, které vstupují do režimu plátce DPH, musí vést skladové zásoby v pořizovacích cenách, tj. v cenách bez DPH. To znamená, že v rámci přechodu do režimu plátce DPH by měla účetní jednotka ke dni vzniku registrace k DPH inventarizovat zůstatek zásob, překalkulovat jejich cenu z ceny včetně DPH do ceny bez DPH a zjištěný rozdíl (částku DPH) zúčtovat do nákladů. S tímto úkolem samozřejmě významně pomůže programové vybavení.

A) Snížení inventurní zásoby skladu o částku DPH

Při zjištění částky DPH na skladě ke dni přechodu do režimu plátce DPH, program vyčíslí k zadanému datu částku skladových zásob v členění podle vyplněné sazby DPH na skladové kartě v položce Spec. DPH (0,12,21) – tyto sazby DPH musí být na skladových kartách vyplněny ještě před použitím doplňku. Doplňěk vyčíslí celkovou částku zásob v ceně vč. DPH – tato hodnota (v příkladu 236000,-) je pro nás výchozím stavem a je rovna poslední inventuře před přeceněním. Doplňěk následně přepočte částku vč. DPH do ceny základu (cena bez DPH) a DPH. Cena bez DPH (200000,-) pak odpovídá výslednému stavu a musí se rovnat inventuře zásob po přecenění – sklad v cenách bez DPH. Cena DPH (36000,00) je částka, o kterou celkovou hodnotu zásob ponížujeme, a kterou musíme **zúčtovat do nákladů například podle vzoru 549/M // 111/D**. Výpočet ceny základu z ceny vč. DPH se počítá podle § 37 odst. 2 zákona o DPH.

Výpočet částky DPH ke dni 29.2.2024

DPH	Zasoba vc. DPH	Cena bez DPH	Cena DPH
12.00 %	112000.00	100000.00	12000.00
21.00 %	121000.00	100000.00	21000.00
	236000.00	200000.00	36000.00

B) Ponížení finanční normy o DPH

Souvisejícím opatřením z hlediska skladového hospodářství je ponížení stravovací normy (finanční normy) o DPH. Pokud by toto nebylo učiněno, docházelo by při sledování finanční bilance k nesprávně vykazovaným úsporám (nelze porovnávat spotřebu v cenách bez DPH s normativem v cenách vč. DPH). Pro účely snížení finanční normy program počítá průměrné procento DPH z obratu zásob za příslušné zvolené období = souhrn všech příjmek ve zvoleném období v členění podle sazby DPH uvedené na skladové kartě v položce Spec. DPH. Čím je období delší, tím je výpočet průměrného procenta DPH přesnější, protože minimalizuje nárazové změny způsobené nákupem určitého typu zásob. Výpočet lze provádět pouze pro určité středisko a lze z něj vyloučit některé druhy materiálových zásob (obaly, finanční rozdíly apod.)

Výpočet průměrné sazby DPH z obratu příjmu potravin
Období od 01/01/2024 do 29/02/2024

DPH	Obrat příjmu potravin vc. DPH	Cena bez DPH	Cena DPH
12.00 %	1115419.32 /1.12	995910.11	119509.09
21.00 %	20779.98 /1.21	17173.54	3606.46
	1136199.30	1013083.65	123115.65

Průměrná sazba DPH v období od 01/01/2024 do 29/02/2024 : 12.15

A proč je nutné mít finanční normu u dětí také poníženou o DPH, když děti jsou od DPH osvobozeny? Jídla a potraviny pro děti nakoupí v ceně s DPH. Ve svém účetnictví tuto cenu rozdělí na základ (ve skladové evidenci)

a DPH (jen v účetnictví). V rámci přiznání k DPH vyčíslí pomocí koeficientu částku DPH za děti, a tuto částku si v odpočtu DPH neuplatní, protože na tento odpočet nemá nárok (stravování dětí je od DPH osvobozeno - to znamená, že dětem se ve stravném DPH nepřičítá, ale zároveň se u nakoupených potravin neodečítá). To znamená, že jídelna za potraviny pro děti zaplatí a bude mít v nákladech celou částku za potraviny včetně DPH. Základ se do nákladů dostane prostřednictvím účtování výdejek, DPH se do nákladů dostane prostřednictvím zaúčtování neodečtené DPH v rámci přiznání k DPH. Ukažme si na příkladech:

Příklad 1 - dětský strávník:

Finanční norma na oběd v MŠ je 28 Kč vč. DPH, tj. 25,00 Kč bez DPH (snižovaná sazba 12%).

Banán bez DPH stojí 25,00 Kč, banán s DPH stojí 28 Kč. Pokud jídelna - plátce DPH dá banán k obědu dětskému strávníkovi:

- za banán zaplatí jídelna 28 Kč

- ve výdejce bude banán za 25,00 Kč v nákladech

- při zúčtování DPH z podaného daňového přiznání se dostane do nákladů ještě chybějící 3,00 Kč

Tj. jídelna - plátce DPH má v nákladech za banán 28 a tak přesně naplnila finanční normu vyjádřenou v ceně s DPH.

Strávník zaplatil jídelně za banán částku 28 Kč, která je osvobozena od DPH - tj. celá tato částka bude ve výnosech.

Tj. v nákladech bude 28 Kč, ve výnosech bude též 28 Kč.

Příklad 2 - cizí strávník:

A teď totéž pro cizího strávníka (pro jednoduchost použijeme shodnou cenu a nebudeme uvažovat, že strávník hradí ještě režii).

Banán bez DPH stojí 25,00 Kč, banán s DPH stojí 28 Kč. Pokud jídelna - plátce DPH dá banán k obědu cizímu strávníkovi:

- za banán zaplatí jídelna 28 Kč

- ve výdejce bude banán za 25,00 Kč v nákladech

- při zúčtování DPH stát vrátí jídelně 3,00 Kč

Tj. jídelna - plátce DPH má v nákladech za banán 25,00 Kč a tak přesně naplnila finanční normu.

Strávník zaplatil jídelně za banán částku 25,00 Kč bez DPH a k tomu 3,00 Kč DPH (protože platba není od DPH osvobozena). Tj. v nákladech bude 28 Kč, ve výnosech bude též 28 Kč.

C) Ponížení počátečního zůstatku finanční bilance

V souvislosti s přeceněním částek finanční normy do cen bez DPH musíme také ponížít počáteční zůstatek finanční bilance o částku DPH resp. opět o průměrnou sazbu DPH zjištěnou doplňkem. Opět nejde o žádné zkrácení informací, částka počátečního zůstatku finanční bilance bude před i po přecenění vykazovat shodnou reálnou hodnotu potravin, přestože její nominální výše bude rozdílná, vyjádřená v ceně bez DPH. Ukažme si opět na příkladu:

Příklad 3 – počáteční zůstatek finanční bilance

Průměrná sazba DPH zjištěná na sestavě Rekapitulace DPH činí 12.15% (koeficient 1.1215) Konečný zůstatek finanční bilance k datu vstupu do režimu plátce DPH je Kč 1121.50..

Tato částka nám říká, že strávníkům dlužíme dodat potraviny, na které podle normativu mají nárok, v uvedené výši. Jestliže ale nyní budeme potraviny nadále vyčíslovat v cenách bez DPH, tak i tento dluh vůči strávníkům musíme do ceny bez DPH přepočítat.

Pokud částku 1121,50 vydělíme zjištěným koeficientem 1.1215, vyjde nám počáteční zůstatek finanční bilancev ceně bez DPH Kč 1000,-. Jinými slovy, strávníkům dlužíme v cenách bez DPH Kč 1000,-. Jde o stále stejnou hodnotu potravin, která je pouze vyjádřená v ceně bez DPH.

3.2 Metodická východiska přecenění při změně sazby DPH

Při změně sazby DPH je potřeba věnovat pozornost sazbě DPH, pro kterou chci přecenění provést. Platí pravidlo, že přecenění se musí provést v té sazbě DPH, ve které je na skladové kartě "evidován" zůstatek materiálu ke dni přechodu do režimu plátce DPH (stačí vyplnit jen na těch kartách, kde je ke dni přechodu do režimu plátce DPH inv. zůstatek)

Bohužel se nestane, že by uživatel neplátce DPH měl skladové karty a tím i inv. zůstatky ke dni přechodu do režimu plátce DPH rozděleny podle sazeb DPH, pak logicky bude mít na jedné kartě a v jednom inv. zůstatku zboží ve dvou či více sazbách DPH.

Příklad:

V roce 2023 byla sazba 10,15 a 21. Subjekt vstupuje do režimu plátce DPH k 1. 1. 2024, kdy je sazba 12 a 21. Přecenění se musí provést na sazbu DPH, za kterou byly skladové zásoby k 31. 12. 2024 nakoupeny, tj. musí se použít sazba 10,15 a 21.

Příklad:

V případě, že budu přecenění provádět k např. 1. 4. 2024 je jisté, že na skladě bude ještě část zásob v sazbě 10,15 a 21 a část v sazbě 12 a 21. Je nutné tedy pro karty s inv. zůstatkem vyplnit správnou sazbu DPH podle toho, kdy atedy v jaké sazbě zůstatek vznikl (příjem zboží). Může se tak stát, že u potravin, které jsou jen ve snížené sazbě, budu mít na skladových kartách vyplněnu jak 10,15 (12), tak 21 (21)ti procentní sazbu vždy podle toho, kdy inventurní zásoba vznikla. Přecenění se provede pro těchto více sazeb a tyto dvě sazby vyjedou na protokolu, což je správně a není to chyba.

V této souvislosti je vhodné před vlastním přeceněním požádat uživatele, aby si prošel inv. skladovou zásobu a sazby DPH k jednotlivým kartám sám doplnil (bude mít čas dohledat datum nákupu a tím i správnou nebo alespoň převažující sazbu, na rozdíl od servisního technika, který má na přecenění počítanu 1 hodinu čistého času). I tak je jasné, že u některých karet bude muset zapsat sazbu "převažující" tzn., že v inv. zůstatku leží převážně zboží v sazbě 12 a méně zboží v sazbě 15. Je logické, že přecenění je záležitost ne zcela přesná - v období, kdy se každý rok mění sazby DPH tomu ani nemůže být jinak - nicméně pro hlavní účely přecenění dostatečná (viz dále).

3.3 Přecenění skladu se nerovná nároku na odpočet daně při změně režimu

Je třeba si v této souvislosti uvědomit a případně uživatele upozornit na hlavní důvody přecenění, neboť přecenění skladu se nerovná nároku na odpočet daně při změně režimu podle § 79 zákona o DPH.

Přecenění skladu se děje zejména kvůli:

- a) **přechodu cen skladových zásob do cen bez DPH**, neboť plátce DPH je povinen evidovat skladovou zásobu v ceně pořizovací, což je pro něj ode dne vstupu do režimu cena bez DPH.
- b) **kvůli finanční normě**, kterou musí mít kvůli správným kalkulacím stanovenou také bez DPH - kvůli normativu bez DPH a u sledování a nerozkolísání finanční bilance se přecenění i skladová zásoba (spotřeba) do ceny bez DPH - tím nedojde k rozkolísání stavu finanční bilance.

Nárok na odpočet DPH při změně režimu je záležitost mnohem komplikovanější, kdy inv. zůstatek skladu je třeba rozdělit PŘESNĚ nejen podle skutečných sazeb DPH, ve které bylo zboží zakoupeno historicky, ale také podle toho, zda nebylo zakoupeno od neplátce DPH (o tyto nákupy je třeba částku DPH pro odpočet očistit). Dále je nárok na odpočet nutné komplikovaně rozdělit odhadovaným koeficientem pro krácení odpočtu (část zásoby se týká HČ). Nárok na odpočet je tak záležitost velmi složitá a výsledek mizivý (inv. zásoba např. 100 tis., DPH je pak ve výši cca 12tis., po pokrácení koeficientem řádově 0,90 je nárok na odpočet jen cca 1200 Kč!!!) Kvůli této komplikovanosti a pracnosti se do nároku na odpočet vrhá málokdo.

Chápejme to tak, že přecenění skladu (o kterém je tato znalost) a nárok na odpočet DPH při změně režimu jsou dva zcela autonomní problémy a nelze mezi ně postavit rovnítko.

Příklad:

V případě, že se "oddanění" skladu provádí v okamžiku, kdy došlo ke změně sazby DPH tj. například nadanění provádím k 1. 1. 2024, kdy se zvýšila sazba z 10% na 12%, jak postupovat u zásob, které byly pořízeny ještě v původní sazbě tj. v sazbě 10%? Je správně postup, pokud existuje nějaká stará nevydaná příjemka (metoda FIFO) v původní sazbě DPH, opravit na ní DPH na novou sazbu, protože nadanění se musí provést v aktuální sazbě DPH?

Nikoliv, tento postup správně není! Dle daňové poradkyně platí, že při přechodu z plátce DPH na neplátce se dodaní zásoby sazbou DPH, která byla uplatněna na vstupu při pořízení zásob, tj. v roce 2023.

3.4 Časové rozlišení nákladů

V případě, že subjekt vstupuje do režimu plátce DPH ke konci účetního období tj. v období cca září až prosinec, je třeba věnovat pozornost také časovému rozlišení nákladů souvisejících se zúčtováním DPH z přeceněného skladu právě do nákladů. Koncem účetního období není možné zúčtovat celou částku (dle významnosti) do nákladů, neboť by mohlo dojít k neoprávněnému snížení základu daně pro výpočet daně z příjmu právnických osob. Tyto náklady je nutné časově rozlišit vzhledem k významnosti částky a rychlosti obrátky skladových zásob. Záležitost je nutné probrat s účetním daného subjektu, proto je za tímto účelem vhodný kontakt účetně zdatného specialisty.

4. Jak se promítne DPH při kalkulaci jídel

Školní jídelny v režimu plátce DPH musí své kalkulační nástroje změnit dle správné metodiky výpočtu daně z přidané hodnoty. Ještě před vstupem do režimu plátce DPH je nutné provést aktualizaci kalkulačních ceníků podle nových cen a doplnit kalkulační vzorce o výpočet DPH.

Výpočet prodejní ceny musí vycházet z cen bez DPH jednotlivých kalkulačních položek dle následujícího schématu:

finanční norma bez DPH
+
mzdová režie
+
věcná režie bez DPH
+
zisk
=
PC oběda bez DPH

PC oběda bez DPH
x
sazba daně
=
PC oběda vč. DPH

Kalkulaci může dále ovlivnit případný příspěvek z FKSP či jiných sociálních fondů zaměstnavatele. Příklady výpočtu viz kapitola 2.2.

5. Správné postupy pro výpočet DPH z ceny bez DPH a z ceny vč. DPH, správné zaokrouhlování DPH

Po novelách zákona DPH v roce 2019 se daň při výpočtu **nezaokrouhluje**.

Velmi důležité ustanovení, které se týká vlastní metody výpočtu DPH z ceny vč. DPH resp. z ceny bez DPH, nalezneme v § 37.

A) Výpočet DPH ze základu daně (z ceny bez DPH, tzv. „zdola“) - § 37 a)

Daň se vypočte jako a) součin základu daně a sazby daně...

Příklad:

Odběrateli byly v měsíci dodány obědy v celkové částce bez DPH Kč 1000,-. Odběratel se stravoval na jídelně, takže jde o stravovací službu, u které se uplatňuje sazba 12%. Koeficient vypočtený podle zákona činí 1,12. Výpočet částky DPH je následující: $1000 * 1,12 = 1120,00$ (částka DPH).

B) Výpočet DPH z ceny včetně daně (tzv. „shora“) - § 37 b)

Daň se vypočte jako b) rozdíl mezi částkou odpovídající výši úplaty za zdanitelné plnění, která je včetně daně, nebo výši částky stanovené podle §36 odst. 6, která je včetně daně bez zahrnutí vzniklé zaokrouhlením celkové výše úplaty podle § 36 odst. 5 a částkou, která se vypočítá jako podíl částky podle bodu 1 a koeficientu 1,21 v případě základní sazby daně nebo 1,12 v případě snížené sazby daně.

Příklad:

Částka vč. DPH 250 Kč

$250 / 1,21 = 206,61$ částka základu

$250 - 206,61 = 43,39$ částka DPH

Tyto zákonem stanovené postupy se musí promítnout ve všech operacích, které se zabývají výpočtem částky daně, a to zejména při výpočtu kalkulací jídel!

6. Klasifikace zdanitelných plnění

6.1 Příjmy vs. výnosy – co je uskutečněným zdanitelným plněním

Ke správnému určení okamžiku, ve kterém dochází k uskutečnění zdanitelného plnění, tedy toho momentu, kdy vzniká daňová povinnost, je potřebné přesně definovat, co je to příjem a co výnos.

Příjem je obecné označení veškerých pohybů peněz v hotovosti, cenin a prostředků na běžných účtech, které navyšují konečný zůstatek příslušného účtu účetní osnovy. Jednou ze stran těchto účetních operací je vždy některý z účtů v účetní třídě 2, obvykle strana "Má dáti". To, že byly přijaty finanční prostředky, ale neznamená, že bylo zároveň uskutečněno zdanitelné plnění. Příkladem takových pohybů je např. úhrada vydané faktury odběratelem. Výjimku z tohoto pravidla tvoří **přijetí zálohy** na uskutečňované zdanitelné plnění v tuzemsku. Takto přijatou zálohu je nutno ke dni uskutečnění zdanitelného plnění, resp. ke dni přijetí platby považovat za uskutečněné zdanitelné plnění a tuto daň uvést na daňovém přiznání příslušného zdaňovacího období. Problematika uplatňování DPH v souvislosti s přijetím záloh byla blíže probrána v samostatné kapitole (viz kapitola 2.4.1 Jak účtovat o DPH z vybraných záloh od strážníků?).

Výnos je označení těch účetních operací, kdy je jednou ze stran pohybu některý z účtů účetní skupiny 6, obvykle strana "Dal". U výnosů tedy nezáleží na tom, zda byly přijaty finanční prostředky, ale na tom, zda konkrétní účetní případ zachycuje hospodářský prospěch účetní jednotky. S malým zjednodušením lze říci, že pouze výnosy mohou být uskutečněným zdanitelným plněním, a to jen pokud splňují předpoklady uvedené v následujícím odstavci.

Členění zdanitelných plnění předepisuje výše uvedený zákon, a to do následujících skupin:

uskutečněná zdanitelná plnění osvobozená (řádek 50) - do této skupiny patří výnosy, které jsou dosaženy na základě tzv. hlavní činnosti zařízení - obvykle je to stravování žáků v rámci výchovně-vzdělávací činnosti. Od 1. 5. 2004 se tato plnění vykazují na daňovém přiznání v řádku 530 a slouží pro výpočet koeficientu pro vypořádání na konci roku.

uskutečněná zdanitelná plnění s místem plnění v tuzemsku se základní sazbou daně (řádek 1) - skupina zahrnuje tržby dosažené v doplňkové činnosti jako například stravování veřejnosti v jídelně, prodej některých druhů zboží v bufetu, odprodej částí dříve nakoupené technologie, některé druhy poskytovaných služeb a v neposlední řadě i prodej kreditních karet a čipů.

uskutečněná zdanitelná plnění s místem plnění v tuzemsku se sníženou sazbou daně (řádek 2) - kam jsou zahrnovány především příjmy ze stravování veřejnosti do jídelnosičů, většina zboží prodávaná v bufetu, služby jako je vedení agend pro jiný subjekt atd.

V zákoně o DPH je uvedena ještě řada dalších skupin, které se ale týkají hlavně přeshraničních plnění z členských států EU a třetích zemí a pro provoz zařízení školní jídelny v příspěvkové sféře nemají prakticky žádný význam.

6.2 Výdaje vs. náklady – co je přijatým zdanitelným plněním

Stejně tak jak je důležité správně určit okamžik vzniku daňové povinnosti (viz. předchozí část), je pro účetní jednotku - plátce DPH nezbytné stanovit i dobu, kdy vzniká nárok na uplatnění odpočtu DPH u přijatých zdanitelných plnění (zjednodušeně u nákupů). Situace je zde podobná jako u tržeb, a proto nejprve stanovíme rozdíl mezi výdaji a náklady.

Výdaj je opět obecná formulace pro veškerý pohyb peněz v hotovosti, cenin a prostředků na běžných účtech, který snižuje konečný zůstatek příslušného účtu účetní osnovy. Jednou ze stran těchto účetních operací je vždy některý z účtů v účetní třídě 2, obvykle strana "Dal".

V předchozí části nám na základní členění uskutečněných zdanitelných plnění postačily 3 základní skupiny. U přijatých plnění je situace mnohem složitější a zákon nařizuje členění velmi podrobné. Pro provoz stravovacího zařízení by mělo postačit následující:

přijatá zdanitelná plnění, u kterých nemá plátce nárok na odpočet DPH - jsou ty nákupy, které slouží pro dosažení výnosů výhradně za hlavní činnost. V běžné činnosti zařízení jich může být celá řada, například nákup surovin a náklady odděleného provozu, který vykonává jen hlavní činnost. Tato plnění se od 1. 5. 2005 na daňovém příznání neuvádí, avšak poplatník je povinen je finanční kontrole doložit. Členíme je opět na:

plnění se základní sazbou daně

plnění se sníženou sazbou daně

přijatá zdanitelná plnění, u kterých má plátce nárok na plný odpočet DPH - jsou ty nákupy, které slouží pro dosažení výnosů výhradně v doplňkové činnosti. Typickým příkladem jsou nákupy potravin pro stravování cizích strážníků, nákupy zboží pro bufet, náklady na propagaci vlastní doplňkové činnosti apod. Tyto musíme dále členit na:

plnění se základní sazbou daně (řádek 40 sl. „v plné výši“)

plnění se sníženou sazbou daně (řádek 41 sl. „v plné výši“)

přijatá zdanitelná plnění, u kterých je plátce povinen krátit nárok na odpočet DPH - sem patří veškeré nákupy, u kterých není možno dopředu rozhodnout, jaká jejich část bude použita pro výnosy hlavní a jaká pro výnosy doplňkové činnosti. Z hlediska struktury nákladů stravovacího provozu bude do této kategorie patřit pravděpodobně převážná část nákladů na potraviny, energie a služby. I zde je nutné další členění:

plnění se základní sazbou daně (řádek 40 sl. „krácený odpočet“)

plnění se sníženou sazbou daně (řádek 41 sl. „krácený odpočet“)

6.3 Příznání k DPH a povinné podklady

Účetní jednotka je povinna vést evidenci o veškerých zdanitelných plněních tak, aby mohla ve stanoveném období (měsíčně nebo čtvrtletně) odevzdat správci daně „**Příznání k DPH**“. Toto příznání musí obsahovat sumarizaci veškerých plnění uskutečněných i přijatých v členění uvedeném v předchozích kapitolách. Dalším výstupem, který je jednotka povinna vytvořit, jsou podklady k příznání (seznamy všech plnění, i uskutečněných či bez nároku na odpočet), setříděné podle data zdanitelného plnění. Tyto podklady sice nejsou předávány správci daně, ale tento je vyžaduje při případných kontrolách nebo tzv. vytykácích řízeních. Většina účetních systémů je schopna tyto podklady sestavit kdykoliv, ale z dosavadních zkušeností vyplývá, že vytištění těchto podkladů ke dni podání příznání k DPH v neměnitelné podobě (na papír nebo elektronicky) umožní dohledat a vyloučit dodatečně zanesené doklady apod.

Účetní jednotka má ze zákona povinnost odevzdávat správci **Kontrolní hlášení**

6.4 Problematika koeficientu pro krácení odpočtu DPH na vstupu

Pokud plátce DPH používá přijatá zdanitelná plnění (nakoupené služby či zboží) jak k uskutečnění plnění, u kterých vzniká povinnost přiznat daň na výstupu (doplňková činnost - stravování cizích strážníků a vlastních zaměstnanců), tak i plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet (hlavní činnost – stravování dětí v rámci výuky), je povinen krátit odpočet daně koeficientem.

Koeficient se počítá jako podíl:

součet částek usk. plnění s nárokem na odpočet DPH

----- =
součet částek usk. plnění s nárokem na odp. DPH + součet částek usk. plnění osvobozených bez nároku na odp. DPH

jinými slovy:

součet částek z prodeje služeb a zboží v rámci doplňkové (zdaňované) činnosti

----- =
součet částek z prodeje služeb a zboží v rámci doplňkové čin. + součet částek z prodeje služeb a zboží v rámci hl. čin

V řeci čísel řádků daňového přiznání pak podíl jednotlivých plnění vypadá takto:

$$\frac{\text{ř. 1 + 2}}{\text{ř. 1 + 2 + 50}}$$

Takto spočtený koeficient se zaokrouhluje na dvě desetinná místa nahoru.

V průběhu zdaňovacích období běžného kalendářního roku provádíme krácení odpočtu daně koeficientem, který máme spočtený na posledním daňovém přiznání roku předešlého (vypořádací koeficient).

Příklad:

Jsmeli čtvrtletní plátcí DPH, na daňových přiznání za první, druhé a třetí čtvrtletí uvádíme hodnotu vypořádacího koeficientu, který je uveden na daňovém přiznání za poslední čtvrtletí roku předchozího.

V případě, že údaje z předchozího roku neexistují a my jsme nově zaregistrovaným plátcem DPH, stanovujeme si výši zálohového koeficientu **podle předběžného odhadu**. Vzhledem k tomu, že zálohový koeficient do značné míry ovlivňuje výši daňové povinnosti v průběhu běžného roku, a tím také hospodářský výsledek, doporučujeme stanovit zálohový koeficient co nejpřesněji, nejlépe metodou výpočtu koeficientu vypořádacího (viz podíl výše).

Po skončení kalendářního roku uvádíme na daňovém přiznání za poslední zdaňovací období vypořádací nárok na odpočet daně u krácených plnění za všechna zdaňovací období roku. Vypořádací je vlastně rozdílem mezi vypočteným nárokem na odpočet u krácených plnění za celé období (kalendářní rok) a součtem uplatněných nároků na odpočet v jednotlivých zdaňovacích obdobích (uplatněné odpočty v jednotlivých daň. přiznání běžného roku). Vypořádací koeficient a vlastní změnu odpočtu uvádíme na příslušném daňovém přiznání.

6.5 Nárok na odpočet DPH při změně režimu

Nárokem na odpočet daně při vstupu do režimu plátce DPH se zabývá § 79 zákona o DPH. Jedná se o možnost odpočtu daně u obchodního majetku.

- (1) Osoba povinná k dani má nárok na odpočet daně u přijatého zdanitelného plnění, pokud toto plnění
- a) pořídila v období zahrnujícím 12 po sobě jdoucích měsíců přede dnem, kdy se stala plátcem, a
  - b) je ke dni, kdy se tato osoba stala plátcem, součástí jejího obchodního majetku.

Nutnou podmínkou pro uplatnění odpočtu je **existence daňových dokladů** ke všem položkám majetku, u kterého chceme nárok na odpočet uplatnit.

Nárok na odpočet daně podle odstavců 1 až 4 lze uplatnit za zdaňovací období, do něhož spadá den, kdy se osoba povinná k dani stala plátcem.

Zjištěná částka DPH z příslušných daňových dokladů se запиše na příslušný řádek daňového přiznání v členění na daň na vstupu s plným nárokem a daň na vstupu s kráceným nárokem. Jinými slovy částku DPH u zpětného odpočtu na majetek, který používáte pouze na doplňkovou činnost, uveďte na příslušném řádku ve sloupci „plný nárok“. Částku DPH u zpětného odpočtu na majetek, který používáte jak pro hlavní, tak pro doplňkovou činnost, uveďte na příslušném řádku ve sloupci „krácený nárok“. Tato částka tak nebude uplatněna pro vrácení celá, ale bude ve výsledném výpočtu daňové povinnosti pokrácena koeficientem.

7. Doporučené účetní postupy - předkontace

Veškeré postupy uvedené v následujících odstavcích je nutno brát pouze jako doporučení, která vznikla na základě zkušeností získaných nejen u stávajících plátců DPH v oblasti příspěvkových organizací, ale i v hospodářské sféře. Budou v nich popisovány i problémy s některými typy tržeb a způsoby jejich řešení.

7.1 Nové účty v osnově

Ačkoliv je evidence DPH obvykle nezávislá na účetním deníku jednotky, musí mít svůj odraz i v účetnictví. Pro účely evidence DPH je v účetní osnově příspěvkové organizaci určen syntetický účet „343“. Jeho analytické členění si může jednotka přizpůsobit podle vlastních potřeb, a proto je třeba následující řádky brát jen jako jednu z možných variant.

Dosavadní zkušenosti s evidencí DPH ukazují, že vhodné členění účtu 343 může mít tento formát:

Účet	Název účtu	Třída	Typ	A/P	R/V
343/00	Daň z přidané hodnoty	34	P	R	-
343/01	DPH uskutečněná zákl.sazba	34	P	R	
343/02	DPH uskutečněná sníž.sazba	34	P	R	
343/40	DPH přijatá zákl.sazba-plně	34	P	R	
343/40K	DPH přijatá zákl.sazba-krátit	34	P	R	
343/41	DPH přijatá sníž.sazba-plně	34	P	R	
343/41K	DPH přijatá sníž.sazba-krátit	34	P	R	
343/46K	DPH změna rez. - krátit	34	P	R	

Jak si jistě všimnete, má analytické členění použité tabulce délku 3 znaky a odpovídá označení jednotlivých skupin pro výkaz DPH. Jsou zde uvedeny jen ty skupiny, které jsou v běžné praxi stravovacího provozu používány. Pokud je jednotka uživatelem účetních systémů VIS a používá-li analytické členění doporučené pro správné sestavení účetních výkazů, nebude tato vlastnost systému narušena ani zavedením výše uvedených účtů.

Pozn.: V dalším textu budeme používat účty uvedené v tabulce a jako protiúčty budeme uvádět pouze syntetické členění doplněné zástupnou kombinací „XXX“.

7.2 Oblast tržeb – uskutečněná zdanitelná plnění

Z předchozích kapitol již víme, jak členíme uskutečněná zdanitelná plnění. Následující tabulka nám toto členění rozvede do konkrétnější podoby. (Účty pro jednotlivé účetní případy jsou zachyceny ve formě: syntetická část / analytická část / strana účtu. Strana účtu je vyjádřena znakem M pro obraty strany Má dáti a D pro obraty strany Dal. Každý řádek musí být účetně vyrovnaný, tj. strana D se musí rovnat straně M).

Typ plnění	Skupina pro výkaz/řádek DPH	Účet pro celkovou částku	Účet pro základ daně	Účet pro daň
Stravování z titulu hlavní činnosti <i>(na základě zřizovací listiny)</i>	ř. 50	324/XXX/M	602/XXX/D	
Strav. cizích str. za hotové <i>(neuv. ve zřiz. listině) – sazba 12%</i>	ř. 2	324/XXX/M	602/XXX/D	343/02/D
Strav. cizích str. na fakturu <i>(neuv. ve zřiz. listině) – sazba 12%</i>	ř. 2	311/XXX/M	602/XXX/D	343/02/D
Stravování zaměstnanců <i>(závodní stravování) – sazba 12%</i>	ř. 2	324/XXX/M	602/XXX/D	343/02/D
Doplňkový prodej zboží <i>(v sazbě 21%)</i>	ř. 1	324/XXX/M	604/XXX/D	343/01/D
Doplňkový prodej zboží <i>(v sazbě 15%)</i>	ř. 2	324/XXX/M	604/XXX/D	343/02/D
Prodej identifikačních médií - karet <i>(všichni strážníci!) – sazba 21%</i>	ř. 1	324/XXX/M	604/XXX/D	343/01/D
Dotace (mzdy, provoz, investice)	ř. 50	348/XXX/M	691/XXX/D	
Pronájmy prostor	ř. 2	311/XXX/M	648/XXX/D	343/02/D

Tam, kde je v tabulce uveden pojem stravování nebo stravné, není myšlena konkrétní částka, kterou strážník zaplatil u pokladny, když si přihlašoval obědy, ale předpis za stravné obvykle zjišťovaný na základě měsíční uzávěrky. Složená záloha – tj. úplata (účetně například 241/XXX/M – 324/XXX/D) je také zdanitelným plněním (viz výše).

Účetní případy uvedené v tabulce je nutno považovat za nejčastěji frekventované a mít na vědomí skutečnost, že praxe může být velmi pestrá. Pro ilustraci uvedu jen jeden příklad za všechny: „Stravovací provoz byl z důvodu zavedení doplňkového prodeje doplněn o salátovou linku, počítač pro prodejní místo, terminál, elektronickou váhu, tiskárnu dokladů a pokladní registr. Veškerá tato výbava je určena výhradně pro prodej zboží, tedy pro dosažení tržeb ve zdaňované části. Je tedy jen logické, že zde existuje zcela jednoznačně nárok na odpočet celého DPH na vstupu (dále také k uplatňování daňových odpisů z hlediska daně z příjmu apod.). Po nějaké době se vedení provozu rozhodne tuto formu prodeje zrušit (ponechme stranou důvody) a veškeré zařízení odprodat. V takovém případě je nutno odprodávaný majetek při prodeji zatížit příslušným DPH na výstupu. To by ještě bylo jednoduché, ale co dělat, když nakoupený počítač slouží k běžné evidenci strážníků a administrativním činnostem prováděných na základě zřizovací listiny, ale ostatní části slouží výhradně doplňkovému prodeji?“

Je tedy nesporné, že se v praxi zařízení občas neobejde bez konzultace s dobrým daňovým poradcem či přímo se správcem daně. V obou případech je ale vhodné vést tyto konzultace v písemné formě.

Správné rozdělení struktury tržeb je výchozím a nejdůležitějším krokem při přechodu zařízení do režimu plátce DPH, a je proto nutné věnovat této oblasti maximální pozornost. Nad žádnou otázkou, která Vás při zavádění systému napadne, není možno jen tak mávnout rukou. Je nutné si uvědomit, že poškození státu při výpočtu DPH na základě nesprávně nastavených podmínek může mít v budoucnu vážné, především finanční následky.

7.3 Oblast nákladů – přijatá zdanitelná plnění

Zatím co uskutečněná plnění rozdělujeme v podstatě do 3 skupin, u přijatých je těchto skupin 9. Níže uvedená tabulka obsahuje opět příklad různých typů výdajů a jejich rozdělení z hlediska DPH i účetnictví. Skutečný přehled na běžném zařízení mapuje obvykle více než 120 typů možných účetních případů (předkontaktů) mající vztah k dokladům o nákupech od plátců DPH, ale pro přehlednost je v tabulce uvedeno jen několik základních. Pro ilustraci by to mělo stačit.

Základními pravidly pro členění přijatých plnění jsou asi následující zásady:

1. Pokud je evidovaný nákup učiněn od neplátce DPH, nebo daňový doklad neobsahuje potřebné náležitosti požadované zákonem, nesmí být zahrnut do žádné ze skupin pro výkaz DPH.
2. Pokud je nakupovaná komodita určena výhradně k dosažení tržeb v činnosti neosvobozené od DPH (závodní stravování, doplňková činnost apod.), je nutno ji zařadit do skupiny řádku 40, nebo 41 ve sloupci „plný nárok“.
3. Pokud se nakupovaná komodita vztahuje výhradně k zajištění činnosti uvedené ve zřizovací listině (hlavní činnost), není nutné takové plnění zařazovat do skupiny výkazu DPH, protože tato plnění se od 1. 5. 2005 na daňovém přiznání nevykazují.
4. Veškeré ostatní nákupy musí být zahrnuty do skupin 40 nebo 41 ve sloupci „krácený odpočet“.
5. Jestliže daňový doklad obsahuje více typů plnění, musí být každý z nich rozepsán samostatně.

Typ plnění	Skupina pro výkaz/řádek DPH	Účet pro celkovou částku	Účet pro základ daně	Účet pro daň
Nákup surovin pro HČ 12% <i>(u činností, kde je to možné rozlišit)</i>		321/XXX/D	111/XXX/M	
Nákup surovin bez rozlišení 12% <i>(společné vaření pro vlastní i cizí)</i>	ř. 41	321/XXX/D	111/XXX/M	343/41K/M
Nákup surovin pro DČ 12% <i>(výhradně pro cizí strávníky)</i>	ř. 41	321/XXX/D	111/XXX/M	343/41/M
Nákup surovin pro HČ 21% <i>(u činností, kde je to možné rozlišit)</i>		321/XXX/D	111/XXX/M	
Nákup surovin bez rozlišení 21% <i>(společné vaření pro vlastní i cizí)</i>	ř. 40	321/XXX/D	111/XXX/M	343/40K/M
Nákup surovin pro DČ 21% <i>(výhradně pro cizí strávníky)</i>	ř. 40	321/XXX/D	111/XXX/M	343/40/M
Nákup zboží pro doplňkový prodej 12%	ř. 41	321/XXX/D	112/XXX/M	343/41K/M
Nákup zboží pro doplňkový prodej 21%	ř. 40	321/XXX/D	112/XXX/M	343/40K/M
Nákup kreditních karet 21%	ř. 40	321/XXX/D	501/XXX/M	343/40K/M
Dodávky energií 21%	ř. 40	321/XXX/D	502/XXX/M	343/40K/M
Služby od externích dodavatelů 12% <i>(společné vaření pro vlastní i cizí)</i>	ř. 41	321/XXX/D	518/XXX/M	343/41K/M
Služby od externích dodavatelů 21% <i>(společné vaření pro vlastní i cizí)</i>	ř. 40	321/XXX/D	518/XXX/M	343/40K/M

7.4 Přiznání k DPH – nadměrný odpočet, vlastní daňová povinnost, zaúčtování daňového přiznání k DPH do účetnictví

Tato část se nebude zabírat konkrétním sestavením formuláře přiznání k DPH a samotným výpočtem daně. Není to cílem dokumentu, a navíc je postup dostatečně popsán v příslušném zákonu. Ostatně i samotný formulář přiznání obsahuje návod k vyplnění. Budou-li podle předcházejících odstavců správně sestaveny podklady, nemělo by sestavení samotného přiznání činit účetní žádné zásadní problémy. Součástí programu Účtárna firmy VIS, je i funkce pro sestavení přiznání a výpočet daně ve správném formátu.

Po sestavení přiznání k DPH je třeba tento dokument správně zanést do účetnictví, nejlépe k poslednímu dni zdaňovacího období. Ve své podstatě jde jen o převedení zůstatků všech účtů 343/01, 343/02 a 343/4XX proti účtu 343/00. V dalším kroku potom proti tomuto účtu převedeme zjištěnou daňovou povinnost nebo pohledávku vůči FÚ zjištěnou z přiznání na řádcích 65 a 66 (proti účtům 378/XX nebo 379/XX) a konečně zůstatek účtu 343/00 převedeme jako neuplatnitelnou část DPH do nákladů, například proti účtu 549/XX.

Při správném časovém rozdělení a po provedení zaúčtování přiznání k DPH budou k poslednímu dni zdaňovacího období zůstatky všech účtů skupiny 343 nulové.

Přehled účetních operací souvisejících s přiznáním k DPH uvádí následující tabulka:

Typ plnění	Skupina pro výkaz DPH	Účet pro celkovou částku	Účet pro základ daně	Účet pro daň
Z řádku přiznání č. 40 „v plné výši“ (zůstatek účtu 343/40)		343/40/D	343/00/M	
Z řádku přiznání č. 40 „krácený odp.“ (zůstatek účtu 343/40K)		343/40K/D	343/00/M	
Z řádku přiznání č. 41 „v plné výši“ (zůstatek účtu 343/41)		343/41/D	343/00/M	
Z řádku přiznání č. 41 „krácený odp.“ (zůstatek účtu 343/41K)		343/41K/D	343/00/M	
Z řádku přiznání č. 1 (zůstatek účtu 343/01)		343/01/M	343/00/D	
Z řádku přiznání č. 2 (zůstatek účtu 343/02)		343/02/M	343/00/D	
Z řádku přiznání č. 65 (daňová povinnost)		379/XX/D	343/00/M	
Z řádku přiznání č. 66 (nadměrný odpočet)		378/XX/M	343/00/D	
Zůstatek účtu 343/000 (neuplatnitelná část DPH)		549/XX/M	343/00/D	

Pro zaúčtování daňového přiznání dle výše uvedeného rozpisu do dalších dokladů programu Účtárna doporučujeme zavést následující Specifikace účtování:

Specif	Popis	Sazba	Účet základu	Účet celkové	č	P	Dr	Výk
*DP01	řádek přiznání č.: 1	0,00	343/01/M	343/00/D			V	DH
*DP02	řádek přiznání č.: 2	0,00	343/02/M	343/00/D			V	DH
*DP401	řádek přiznání č.: 40 sl. 1	0,00	343/40/D	343/00/M			P	DH
*DP402	řádek přiznání č.: 40 sl. 2	0,00	343/40K/D	343/00/M			P	DH
*DP411	řádek přiznání č.: 41 sl. 1	0,00	343/41/D	343/00/M			P	DH
*DP412	řádek přiznání č.: 41 sl. 2	0,00	343/41K/D	343/00/M			P	DH
*DP65	řádek přiznání č.: 65 - záv.	0,00	378/00/D	343/00/M			V	DH
*DP66	řádek přiznání č.: 66 - pohl.	0,00	377/00/M	343/00/D			V	DH
*DP00	neuplatněná část DPH	0,00	549/00/M	343/00/D			V	DH

Výsledný doklad pak může vypadat následovně:

11. školní jídelna príspevková organ. Baarova 31 320 25 Plzeň	DIČ: CZ49777696	VŠE OBECNÝ DAŇOVÝ doklad č.: DH 12009/ 1 Datum vystavení: 30.09.2012 Datum uskutečnění zdan.plnění: 30.09.2012
Subjekt:		
Částka:	0,00 Kč	Základ/daň: 0,00 / 0,00
Text: neuplatněná část DPH		
Účetní doklad ze dne: 30.09.2012 Číslo: DH 12009/ 1 Účet předpis: 343/00/D Středisko:		
Text:	Základ:	Účet předpis:
DPH řádek 1	57492,86	343/01/M
DPH řádek 2	19654,24	343/02/M
DPH řádek 40 sl. 1	10119,53	343/40/D
DPH řádek 40 sl. 2	43022,40	343/40K/D
DPH řádek 41 sl. 1	5041,78	343/41/D
DPH řádek 41 sl. 2	74081,07	343/41K/D
DPH řádek 66	11790,00	377/00/M
neuplatněná část DPH	43327,68	549/00/M
Přezkoušel dne: 25.10.2012		Zaučtoval dne: 25.10.2012

Výsledné zaúčtování v hlavní účetní knize takto:

Datum	Doklad	Popis	Účet	M/D	Částka
30.09.2012	DH 12009/	1 DPH řádek 1	343/01	M	57492,86
30.09.2012	DH 12009/	1 DPH řádek 2	343/02	M	19654,24
30.09.2012	DH 12009/	1 DPH řádek 40 sl. 1	343/40	D	10119,53
30.09.2012	DH 12009/	1 DPH řádek 40 sl. 2	343/40K	D	43022,40
30.09.2012	DH 12009/	1 DPH řádek 41 sl. 1	343/41	D	5041,78
30.09.2012	DH 12009/	1 DPH řádek 41 sl. 2	343/41K	D	74081,07
30.09.2012	DH 12009/	1 DPH řádek 66	377/00	M	11790,00
30.09.2012	DH 12009/	1 neuplatněná část DPH	549/00	M	43327,68
30.09.2012	DH 12009/	1 neuplatněná část DPH	343/00	D	0,00
Součet MD: 132264,78		Součet D: 132264,78	Součet MD-D: 0,00		

8. Jak správně kontrolovat účtování stravného u plátce DPH?

a) Měsíční hlášení vs. daňové výstupy

Programová vybavení velmi často mívají autonomní nastavení pro práci s DPH. V první fázi je tedy nutné zkontrolovat, zda se všechny předpisy správně dostávají do daňových sestav a exportů do účetních systémů. To zjistíme prostým porovnáním předpisů základních sestav (například Měsíční hlášení, Účetní rekapitulace) se sestavami a exporty, podle kterých se provádí zúčtování v účetních systémech.

V programu Stravné firmy VIS je bezpodmínečně nutné při každé uzávěrce zkontrolovat, že hodnoty Měsíčního hlášení (Stravné 4) nebo Účetní rekapitulace (Stravné 5) odpovídají hodnotám na sestavě daňová rekapitulace!

b) Předpisy v evidenci stravování vs. předpisy v účetních systémech

Poté, co máme zkontrolovány výstupy předpisů "daňově", můžeme přistoupit ke kontrole vlastního přenosu dat do účetnictví tj. ke kontrole předpisů s účtárnou. Je třeba zjistit, zda všechny předpisy v evidenci školní jídelny, mají svůj obraz v účetnictví.

Pozn.: Z hlediska následných kontrol je vhodné veškeré předpisy stravného (identifikační média, ostatní apod. obvykle jdou na jiný syntetický účet) přenášet do účetnictví na jeden společný analytický účet (např. 602/99) bez rozdělování na HČ a DČ (viz dále). V tomto případě jdou jak faktury vydané pro cizí strávnický, tak vnitřní účetní doklady pro strávnický, kteří platí jiným způsobem než fakturou, na jeden společný výnosový účet např. 602/99. V případě, že je tento účet "vyhrazen" pouze pro údaje předpisů za odebranou stravu, stačí si vytisknout pro daný účet účetnictví celkový obrát strany Dal výnosového účtu (např. 602/99) v daném měsíci. Ten se musí rovnat celkovému předpisu v evidenci stravování, avšak pouze v částce základu tj. ceny bez DPH.

V daném okamžiku tedy máme zkontrolováno, že všechny předpisy v evidenci stravování jsou zaúčtovány ve výnosech (potažmo v uskutečněných zdanitelných plněních) v účetnictví.

c) Přerozdělování výnosů a jejich kontrola

Příspěvkové organizace často člení výnosové účty jak podle činností (HČ a DČ), tak podle vlastní fakticity výnosu (potraviny, režie, mzdy, dovozní, ostatní výnosy). Z důvodu správného zachycení částky základu DPH a částky DPH v účetnictví nedoporučuji provádět prvotní zúčtování předpisů přímo na tyto dílčí analytické účty. Téměř vždy vzniká zaokrouhlovací chyba v samotném přerozdělení výnosů a dále chyba v zaúčtování a přepočítávání poměrných částí DPH podle dílčích částek výnosů - obě chyby jsou těžko dohledatelné!

Vhodnější je tedy celkové přepisy přenést do účetnictví na jeden společný účet např. 602/99 a z něj (pouze účetně) vnitřním účetním dokladem provést vlastní přerozdělení. To proběhne již pouze v částkách bez DPH z jednoho výnosového účtu na jiný. O DPH se již v tomto případě nemusíme starat, neboť bylo správně zaúčtováno již s prvotním zúčtováním výnosu na účtu 602/99. Vlastní účetní případy pak vypadají například takto:

- prvotní přenos předpisů do účetnictví	324/00 // 602/99
	343/19
- přeúčtování výnosů	602/99 // 602/AE

Pozn.: Hodnoty dílčích výnosů v požadovaném členění získáme z pomocných evidencí stravování. Tyto evidence by vždy měly být vedeny již v cenách bez DPH a měly by navazovat na konkrétní kalkulaci daného jídla. Tyto částky jsou orientační, tj. vychází z kalkulací obědů na jednotku, nicméně jsou jediným vodítkem pro přerozdělení celkových předpisů.

Vhodný vnitřní účetní doklad a vlastní účetní předpis přeúčtování výnosů pak může vypadat následovně (všechny

částky musí být uváděny bez DPH):

<i>Tržba za stravné a jeho rozdělení</i>		<i>VD č. ....</i>
<i>Celkový předpis stravného za měsíc..... Kč 635450,-</i>		
<i>HC potraviny</i>	<i>Kč 180000,-</i>	<i>602/99 // 602/71</i>
<i>HČ režie</i>	<i>Kč 158000,-</i>	<i>602/99 // 602/72</i>
<i>DČ potraviny</i>	<i>Kč 120000,-</i>	<i>602/99 // 602/81</i>
<i>DČ režie</i>	<i>Kč 68000,-</i>	<i>602/99 // 602/82</i>
<i>DČ mzdy</i>	<i>Kč 99000,-</i>	<i>602/99 // 602/83</i>
<i>DČ dovozní</i>	<i>Kč 10450,-</i>	<i>602/99 // 602/88</i>
.....		
<i>V ..... dne .....</i>		
<i>Vystavil.....</i>		
<i>Schválil.....</i>		

Vlastní kontrolou „přerozdělení“ je porovnání obrátu strany Dal účtu 602/99 a strany MD účtu 602/99, resp. jeho zůstatku. Jinými slovy, to co na účet přijde (strana D), tak z něj v daném období po přerozdělení také musí odejít (strana MD) a jeho zůstatek musí být nulový (všechny výnosy jsou přeúčtovány na jiné analytiky účtu 602).

d) Účetní kontroly při tisku daňového přiznání k DPH - výsledek DČ a HČ vs. daňové přiznání

Většina daňových poradců a finančních úředníků kontroluje vstupy na řádky daňového přiznání k DPH s pomocnými evidencemi. Toto je nutno provádět v závislosti na použitém účetním systému. Umožňuje-li to programové vybavení, je velmi vhodné tisknout pro kontrolu výsledek pro DČ a výsledek pro HČ a tyto hodnoty kontrolovat s příslušnými řádky daňového přiznání k DPH (uskutečněná plnění osvobozená bez nároku na odpočet = HČ vs. uskutečněná plnění s nárokem na odpočet = DČ). Při kontrolách při tvorbě daňového přiznání se tak pouze vytiskne sestava výsledkovky pro danou činnost a zkontroluje se s hodnotou na příslušném řádku daňového přiznání.

9. Implementace postupů v programech VIS

Následující část se bude zabírat promítnutím výše uvedeného v produktech firmy VIS. Text předpokládá, že čtenář uváděné produkty nejen zná, ale je schopen je jak využívat, tak i nakonfigurovat v režimu neplátce DPH, nebo že již produkty v tomto režimu využívá. Pokud tomu tak není, je třeba potřebné vědomosti načerpat z dokumentace k jednotlivým produktům. Předpokladem je i to, že data v programech nevykazují žádné nesrovnalosti.

9.1 Program Účtárna

Pro použití programu Účtárna u plátců DPH je nutno doplnit základní verzi programu o **modul „Plátce DPH“** (povoluje se aplikačním číslem). Tento modul rozšíří veškeré dokladové evidence programu o položky pro evidenci DPH, funkcemi pro sestavení výkazů a podkladů k DPH i mechanismem pro sestavení samotného přiznání.

Nastavení a používání takto modifikovaného programu se ničím neliší od standardní verze, a proto se jím tento dokument samostatně nezabývá. Uvedeme zde pouze několik bodů, které jsou hodny zvláštního zřetele.

- Evidence DPH nečerpá z účetního deníku, ale vychází ze vstupních dokladů. Je tedy nutno veškeré údaje, které mají na výpočet DPH vliv, zavádět do systému prostřednictvím doplňkových modulů (Závazky, Pohledávky, Pokladna, Další doklady).
- Pro zjednodušení kontroly výstupů doporučuji používat pro zaúčtování daňových dokladů do deníku datum zdanitelného plnění (vystavení).
- Pokud byl zařízen doručen doklad o přijatém plnění opožděně s datem zdanitelného plnění patřícím do již uzavřeného období, doporučujeme jej zaúčtovat na první den následujícího daňového období. Tento postup je zákonem připouštěn a zařízení se tak vyhne nutnosti podávat dodatečné přiznání. U uskutečněných plnění takto postupovat nelze!
- Před sestavením přiznání k DPH doporučujeme provedení všech dostupných kontrol dat v programu Účtárna.
- Výpis z běžného účtu není daňovým dokladem. V tomto modulu by tedy nemělo být DPH vyjádřeno u žádného zápisu.
- Pro předpisy přenášené z programu Stravné, jakož i pro přenášené faktury doporučujeme založit oddělené dokladové (u faktur i číselné) řady.

9.2 Program MSklad

Program MSklad je pro potřebu plátců DPH nutno vybavit modulem Plátce DPH, který zajistí správnou práci při výpočtu cen pořizovaného materiálu a také správné tiskové výstupy v cenách bez/vč. DPH.

Vlastní přecenění zásob a finančních norem do cen bez DPH k datu přechodu do režimu plátce DPH je vhodné provést za pomoci programového nástroje, který je součástí modulu DPH pro program MSklad.

Tento nástroj za Vás jednoduchým způsobem provede:

- výpočet částky DPH ze skladových zásob k zadanému datu v členění podle sazby DPH
- výpočet průměrného procenta DPH z obratu zásob za zvolené období
- snížení finančních norem všech strážníků o spočtený koeficient průměrné sazby DPH
- snížení počátečních zůstatků finanční bilance podle spočteného koeficientu průměrné sazby DPH
- poskytne potřebné podklady pro zúčtování změny cen zásob do účetnictví – tiskové sestavy

9.3 Program Stravné

Na začátek této části je nutno říci to nejdůležitější. Pokud je personál stravovacího provozu schopen správně rozdělit předpisy evidované v programu Stravné ručně a takové podklady umí předat do účetního systému, nepotřebuje do programu doplnit nic

Program Stravné musí mít nainstalovaný modul plátce DPH z následujících důvodů:

Šetří práci účetních ve stravovacích provozech.

Zpracovává výstupní podklady tak, aby byly snadno přenosné do účetních systémů (do systémů firmy VIS automatizovaně).

Umožňuje, aby program Stravné obsluhovala osoba bez účetních znalostí.

9.3.1. Modul Plátce DPH pro program Stravné

Nejprve je nutno vymezit několik základních tezí, které jsou výchozí pro činnost modulu:

- Standardní pokladní dialog programu Stravné nezajišťuje tržby, které by se daly považovat za zdanitelné plnění – veškeré zde přijaté peníze jsou považovány za zálohu na krytí budoucích služeb. Tento dialog nemůže vystavovat daňové doklady. Daňový doklad je možné vystavit teprve v okamžiku měsíční uzávěrky.
- Přímý prodej – tedy zdanitelná plnění prostřednictvím pokladny zajišťuje „**modul Prodej zboží**“, ten také vystavuje daňový doklad.
- Jediným typem daňového dokladu, kterou může program Stravné v základní verzi vystavit, je **faktura**, jež je vystavena po měsíční uzávěrce.
- Hlavním třídícím prvkem z hlediska DPH je režim stravování dané kategorie.
- Každá kategorie strážníků může současně čerpat služby, které jsou předmětem DPH, i služby, které jsou osvobozeny.
- Jeden typ předpisu (poskytované služby) může mít pro danou kategorii pouze jeden typ sazby DPH.
- Společná konta různých strážníků zůstávají nedotčena.
- Daní lze zatížit jakýkoliv předpis (údaj) z rejstříku strážníků.
- Názvy ostatních plateb jsou společné pro všechny kategorie, pro každou kategorii je možné nastavit různou účetní a daňovou předkontaci.
- Veškeré hodnoty v programu Stravné (ceny porcí, dotací i finálních výrobků) jsou uvedeny včetně DPH.
- Pokud je potřeba v jakémkoliv nastavení uvést datum zdanitelného plnění, musí být uveden vždy datum posledního dne měsíce, který je uzavírán.

9.3.2. Vazba na účetnictví z programu Stravné

Uživatelé programu Účtárna z naší produkce mohou využít přenosu dokladů a faktur ze stravného do účetnictví. Automatizovaný přenos účetního souboru i vystavených faktur zajistí správné promítnutí potřebných údajů v modulech Další doklady a Pohledávky. Uživatelé jiných účetních systémů to mají o poznání horší, ale i zde existuje řešení. Pracovníci firmy VIS jsou schopni, ať již standardními nebo zakázkovými cestami, připravit i jiné typy výstupů. Další možností je zadání požadavku na import těchto výstupů autorům vlastního informačního systému. Pracovníci firmy VIS jim jistě vyjdou vstříc.

10. Související legislativa a ostatní informační zdroje

V této kapitole uvádíme několik relevantních odkazů na dostupnou související legislativu a informace týkající se uplatňování zákona o DPH vydané Ministerstvem financí. Odkazy obsahují také historické informace, které však mohou být v určitém kontextu relevantní také ke dni vydání této metodiky.

- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty vč. příloh a daňových pokynů
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235/zneni-20240101>
- Daňové přiznání - informace, formulář
https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danove-tiskopisy?dan=T_WEB04&rok=2023&search=#filtrovat-podle-dane
- Registr plátců DPH
http://adisreq.mfcr.cz/cqi-bin/adis/idph/int_dp_prij.cqi?ZPRAC=FDPH1&poc_dic=2
- Informace, stanoviska a sdělení k zákonu o DPH
<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/informace-stanoviska-a-sdeleni>
- Uplatňování DPH při poskytování stravovacích služeb
<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/informace-stanoviska-a-sdeleni/sazby-dane/2016/informace-gfr-k-uplatnovani-sazeb-dph-u-stravovacich-sluzeb-od-1-12-2016>
- Informace k uplatňování zákona o DPH při poskytování školských služeb
<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/informace-stanoviska-a-sdeleni/dph-u-vyhovnych-a-vzdelavacich-cinnostech/informace-k-uplatnovani-zakona-o-dph-pri-poskytovani-skolskych-sluzeb>
- Informace k uplatňování DPH při poskytování sociální pomoci
<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/informace-stanoviska-a-sdeleni/socialni-pomoc/informace-k-uplatnovani-dph-pri-poskytovani-socialni-pomoci>
- Informace k uplatňování DPH u vratných obalů
<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/informace-stanoviska-a-sdeleni/dph-u-vratnych-obalu/informace-o-uplatnovani-dph-u-vratnych-obalu-po-1-5-2004>
- Informace GFŘ ke změnám sazeb DPH od 1. 1. 2024
Informace GFŘ ke změnám sazeb DPH od 1. 1. 2024 | Tiskové zprávy 2024 | Tiskové zprávy GFŘ | Média a veřejnost | Finanční správa | Finanční správa (financnisprava.cz)
- Závazné posouzení určení sazby DPH, osvobození od daně s nárokem na odpočet daně nebo použití režimu přenesení daňové povinnosti
Závazné posouzení určení sazby DPH, osvobození od daně s nárokem na odpočet daně nebo použití režimu přenesení daňové povinnosti | Informace, metodika, stanoviska | Daň z přidané hodnoty | Daně | Daně | Finanční správa (financnisprava.cz)

Dodatek 1 - Použití správného data DPH v programu Účtárna VIS

V § 73, kde jsou specifikovány podmínky pro uplatnění nároku na odpočet daně, je pro uplatnění nároku na odpočet daně plátce povinen nově splnit následující podmínky:

- **při odpočtu daně mít fyzicky k dispozici od dodavatele daňový doklad**
- **uplatnit nárok na odpočet daně nejdříve za zdaňovací období, ve kterém je splněna podmínka držby daňového dokladu**
- **nárok na odpočet daně nelze uplatnit po uplynutí lhůty, která činí 3 roky. Lhůta pro uplatnění nároku na odpočet daně počne běžet prvním dnem měsíce následujícího po zdaňovacím období, ve kterém nárok na odpočet daně vznikl.**

V praxi to znamená, že se ve srovnání s dosavadní právní úpravou posouvá možnost uplatnění nároku na odpočet daně až na okamžik, ve kterém jsou splněny výše uvedené zásady. Plátce je tedy oprávněn uplatnit nárok na odpočet až v tom období, kdy bude mít příslušný daňový doklad.

Při zúčtování daňového dokladu je tak třeba zohlednit dvě data:

- datum pro zúčtování základu daně s ohledem na správné zúčtování do nákladů/výnosů a dodržení účetních zásad věrného zobrazení skutečnosti (vždy v období, se kterým věcně a časově souvisí)
- datum pro zúčtování daně z přidané hodnoty pro správné uplatnění nároku na odpočet DPH

Pro názornost si uveďme výše popsaný princip na příkladu:

Náklad fakturovaný dodavatelem vznikl v měsíci dubnu a v tomto období by měl být také zúčtován do Deníku programu Účtárna. Daňový doklad (fakturu) však obdržíme až v měsíci květnu. Podle platné novely zákona o DPH jsme povinni uplatnit nárok na odpočet z této faktury až v měsíci květnu, což je rozhodující u měsíčních plátců DPH. Pro čtvrtletní plátce však platí tato zásada analogicky, byť k posunu mezi zdaňovacími obdobími dojde pouze mezi měsíci na začátku a konci příslušného čtvrtletí. Jak na tyto změny reaguje program Účtárna? Jak v programu z časového hlediska správně evidovat daň na vstupu?

Je potřeba si uvědomit jakých účetních (resp. daňových) případů, tedy jakých dokladů (resp. účetních knih) se změna týká. Zrekapitulujme si základní premisy, které je třeba si uvědomit:

- jde pouze o přijatá zdanitelná plnění – daň na vstupu
- daň na vstupu evidujeme obvykle pouze v a) Pokladně, b) Závazcích, c) Dalších dokladech
- novela vyžaduje pro uplatnění daně na vstupu fyzickou držbu daňového dokladu

a) Pokladna:

Z výše uvedeného vyplývá, že se problematika nebude týkat pokladní evidence, neboť při platbě hotovostí máme vždy ihned k dispozici daňový doklad od prodejce.

b) Závazky:

Ve valné většině případů půjde především o závazky, neboť zde může často dojít k tomu, že vzniká náklad (nákup zboží či služby), avšak doklad (fakturu přijatou) dodavatel zasílá až opožděně, a to třeba i v jiném měsíci (nezapomeňme, že je možné fakturovat až do 15. dne následujícího měsíce). V těchto případech musíme doklad správně zúčtovat „nákladově“ s datem, se kterým náklad věcně a časově souvisí (viz hlavní zásady účetnictví) a současně se správným datem zúčtovat daň z přidané hodnoty v daňové evidenci. Objevuje se zde tedy jednak hledisko „nákladové“ (souvisí zejména s hlavními účetními zásadami a s daní z příjmu) a hledisko „daňové“ související s evidencí DPH. Účetní případ ve světle obou dvou hledisek může být datován ke dvěma různým dnům. I v programu Účtárna tak nyní musíme používat dvojí datování.

„Hledisko nákladové“ tj. datum, se kterým bude účetní případ zúčtován do Deníku, se řídí datem uskutečnění zdanitelného plnění. S tímto datem se účetní záznam zúčtuje do Deníku a pod tímto datem bude figurovat na všech účetních ve sestavách (rozvaha, výsledovka, hlavní účetní kniha atd.).

„**Daňové hledisko**“ se řídí datem Příchod na formuláři pro zápis nové faktury. Pod tímto datem, což musí být datum, kdy jsme fyzicky obdrželi daňový doklad (fakturu) od dodavatele, bude účetní případ figurovat v daňové evidenci DPH tzn., že pod tímto datem se účetní případ objeví ve výkazu DPH resp. v daňovém přiznání.

Při použití data Příchod v Závazcích je nutné při tisku daňového přiznání (Společné – Výkaz DPH – Tisk - Tisk výkazu DPH) „zapnout“ tisk výkazu zaškrtnutím položky „podle data příchodu“. V případě, že na formuláři nezaškrtneme „podle data příchodu“, vyčíslí se ve výkazech DPH a na daňovém přiznání hodnota daně na vstupu původním způsobem tj. podle data Uskutečnění zdanitelného plnění uvedeného ve faktuře. V okamžiku, kdy ve faktuře není datum Příchodu vyplněno, použije se pro DPH také datum Uskutečnění zdanitelného plnění. Avšak pozor na to, že v případě, kdy nevyplníme na faktuře datum Příchodu a následně pak při tisku zaškrtneme volbu „podle data příchodu“, nemusí být vytištěný výkaz DPH správně dle požadavků legislativy a evidence odpočtu daně na vstupu může být napadena správcem daně. Je proto velmi důležité při takto zvoleném způsobu evidence dbát na správné vyplnění obou dat na daňových dokladech (fakturách)!

c) Další doklady:

Méně časté použití může nastat také ve vnitřních účetních dokladech, které u plátců DPH obvykle pořizujeme v knize Další doklady. Může jít například o zúčtování zálohových faktur apod. Způsob aplikace daňové evidence v Dalšíh dokladech v programu Účtárna bude analogický se závazky.

Alternativně bez využití podpory v programu Účtárna, je možné tyto účetní případy účtovat způsobem naznačeným výše, kdy se účetní případ rozdělí na dva samostatné kroky:

1. „nákladové hledisko“ se zúčtuje interním dokladem např. do nákladů a na časové rozlišení
2. v okamžiku, kdy obdržíme daňový doklad, „daňově“ zúčtujeme opět interním dokladem časové rozlišení a odpočet daně na vstupu.

Datum DPH v Deníku

Datum DPH v Deníku slouží pouze k vnitřním kontrolám dat v programu. Samotná funkčnost programu a výstupy na účetních sestavách nejsou tímto nijak ovlivněny. Protože se, jak bylo výše popsáno u závazků a došlých dokladů, musí rozlišovat datum vystavení dokladu (datum pro zaúčtování) a datum příchodu (datum pro DPH) a tato data mohou být na přelomu měsíců v rámci jednoho dokladu rozdílná, nelze následně provést kontrolu výkazu DPH s Deníkem – funkce Společné – Výkaz DPH – Tisk - Tisk výkazu DPH - zaškrtnutím "kontrola porovnání s deníkem" nebude správně fungovat a kontrolu nebude možné jednoduše provést. Z tohoto důvodu slouží položka Datum DPH v Deníku za účelem správného spárování jednotlivých údajů mezi Závazky (Dalšími doklady) a Deníkem a přidává tak informaci o tom, kam daný doklad patří z hlediska výkazu DPH.

Kontrola porovnání s Deníkem a Datum DPH v Deníku

Aby bylo možné kontrolu porovnání s Deníkem správně používat, je potřeba na počátku použití Data DPH provést následující kroky:

- ve **Společné – Účetní osnova** označit všechny účty pro DPH (343) příznakem Účet pro DPH (pokud je účtů 343 více s různou analytikou, tak se musí označit všechny)
- v **Účetnictví – Účetní deník spustit funkci Tisk - Kontrola DPH** a použít tlačítko **Konverze data DPH** – funkce doplní datum DPH i u dříve zapsaných dokladů
- v **Účetnictví - Nastavení** zkontrolovat nebo zapnout položku Datum DPH dle příchodu
- při tisku výkazu DPH pomocí funkce **Společné - Výkaz DPH - Tisk výkazu DPH** – zapnout zaškrtnutím "kontrola porovnání s deníkem"

Po provedení těchto kroků již není nutné nic dalšího dělat. Program funguje sám automaticky a datum DPH vyplňuje vždy při účtování dokladů do účetního deníku. Výsledkem správného použití položky Datum DPH v Deníku je možnost použití následujících interních kontrol programu:

- **Společné - Výkaz DPH - Tisk výkazu DPH** - kontrola porovnává v zadaném období zápisy s DPH v Deníku a ve Výkazu DPH (z jednotlivých knih prvotních evidencí tj. Závazků, Došlých dokladů), zda existuje v datech soulad, něco nechybí či nepřebývá.

- **Účetnictví – Účetní deník - Tisk - Kontrola DPH** - kontrolní sestava spočítá zůstatky a obraty účtů s DPH vzadaném období dle data DPH, což je možné následně porovnat a zkontrolovat s výkazem DPH.

Dodatek 2 – Režim přenesení daňové povinnosti v programu Účtárna VIS

---

1. Obecná legislativní východiska pro přenos daňové povinnosti (PDP)

1.1. Co je to přenesení daňové povinnosti?

Znamená to, že daň z daných plnění již nebudou odvádět poskytovatelé plnění (dodavatel – prodávající), ale plátcí, kterým byla plnění poskytnuta (odběratel - kupující). V případě poskytnutí těchto plnění osobám jiným než plátcům (tj. neplátcům DPH nebo také fyzickým osobám), bude uplatňována daň na výstupu jako doposud. Tato změna ZDPH bude mít zcela zásadní dopad na plátce, kterých se poskytování a přijetí výše uvedených plnění týká. Pozor! Tato plnění nebude plátce přiznávat, pokud poskytne úplatu (tj. zálohu) před dnem uskutečnění plnění. Den uskutečnění zdanitelného plnění se bude posuzovat stejně, jako byli plátcí doposud zvyklí dle ustanovení § 21 ZDPH podle typu plnění, které bylo uskutečněno.

1.2. Koho se přenesení daňové povinnosti týká?

Podle ZDPH se režim přenesené daňové povinnosti týká podle § 92 (písmena b-e)

- b) dodání zlata
- c) zboží uvedené v příloze č.5
- d) dodání nemovité věci
- e) poskytnutí stavebních nebo montážních prací (platnost od 1. 1. 2012), - dle číselného kódu klasifikace produkce CZ-CPA 41 až 43 platnému od 1. ledna 2015

Pro uživatele našeho SW je nejdůležitější poskytnutí stavebních nebo montážních prací, které se může dotknout kteréhokoliv uživatele!!

1.3. Jak to vlastně funguje (pro účtaře odborníky)?

Plátce, který uskutečnil zdanitelné plnění, je povinen podle § 26 ZDPH vystavit daňový doklad s náležitostmi podle § 28 odst. 2 písm. a) až k) ZDPH. Znamená to tedy povinnost vystavit daňový doklad do 15 dnů ode dne uskutečnění zdanitelného plnění. Náležitosti dokladu budou obdobné jako u jiných tuzemských zdanitelných plnění, avšak bude chybět údaj o výši daně, neboť tuto je na obdrženém daňovém dokladu povinen dle § 92a odst. 3 ZDPH doplnit plátce, pro kterého je zdanitelné plnění v režimu přenesení daňové povinnosti uskutečněno. Vystavitel daňového dokladu v souladu s § 92a odst. 2 ZDPH uvede sdělení, že výši daně je povinen doplnit a přiznat plátce, pro kterého je plnění uskutečněno. Ten také odpovídá za správnost vypočtené daně. Nově je oběma plátcům, poskytovateli i příjemci plnění, dána povinnost vést za každé zdaňovací období zvláštní evidenci pro daňové účely. U **poskytovatele** tato evidence musí obsahovat náležitosti dle § 92a odst. 4 ZDPH. **Příjemce** je povinen v souladu s § 92a odst. 5 ZDPH vést evidenci v členění:

- daňové identifikační číslo plátce, který uskutečnil zdanitelné plnění
- datum uskutečnění zdanitelného plnění
- základ daně
- rozsah plnění
- předmět plnění

Od 1. 1. 2016 se výpis z evidence k režimu přenesení daňové povinnosti nepodává na samostatném formuláři, ale je součástí Kontrolního hlášení. PDP se vykazuje v oddíle A. 1. a B. 1. na Kontrolním hlášení. Kompletní informace k tiskovým sestavám jak z pohledu dodavatele tak odběratele jsou již uvedeny zde:

<https://www.financisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/informace-stanoviska-a-sdeleni/rezim-prenesení-danove-povinnosti/rezim-prenesení-danove-povinnosti>

2. Jak správně provést nastavení programu pro evidenci PDP?

- pro správné fungování evidence je třeba **verze Účtárny 2.09 a vyšší**

2.1. Společné - Výkaz DPH

- do tabulky je třeba doplnit následující označení výkazu DPH

<i>Vyk. Popis</i>	<i>Sazba P/V</i>	<i>Účet daně</i>
600 PDP odběratel 21% Výstup neuplatnitelné	21,00	P
610 PDP odběratel 210% VÝSTUP plně	21,00	P
615 PDP odběratel 12% VÝSTUP plně	12,00	P
620 PDP odběratel 21% VSTUP plně	21,00	V
621 PDP odběratel 21% VSTUP krác.	21,00	V
625 PDP odběratel 12% VSTUP plně	12,00	V
626 PDP odběratel 12% VSTUP krác.	12,00	V
710 PDP dodavatel 21% VÝSTUP	0,00	P
715 PDP dodavatel 12% VÝSTUP	0,00	P

6XX – výkaz pro případ odběratelského režimu PDP tzn., že můj dodavatel na mne coby odběratele přenáší svoji daňovou povinnost

61X – odběratelský režim PDP a označení výkazu pro VÝSTUP tj. evidenci uskutečněného zdanitelného plnění, které se zobrazí v daňovém přiznání na řádku č. 10. Člení se dále podle sazby DPH. Výstup je vždy „plně“.

62X – odběratelský režim PDP a označení výkazu pro VSTUP tj. evidenci přijatého (přeneseného) zdanitelného plnění, které se zobrazí na daňovém přiznání na řádku č. 43. Člení se dále podle sazby DPH a podle toho, zda-li je nárok na odpočet uplatňován „plně“ nebo „kráceně“, nebo je „bez nároku“.

7XX – výkaz pro případ dodavatelského režimu PDP tzn., já coby dodavatel přenáším na svého odběratele moji daňovou povinnost

2.2. Společné - Výkaz DPH - Různé - Nastavení tabulky 2011

- pro běžného uživatele – organizaci školského typu, která povede evidenci PDP pouze z odběratelského pohledu – je možné vzorce v nastavení upravit zjednodušeně takto:

1. část		
ř. 10	H(610)+H(600)	
ř. 11	H(615)	
2. část		
ř. 25	H(710)+H(715)	
3. část	v plně výši	v krácené výši
ř. 43	H(43)+H(620)	H(43K)+H(621)
ř. 44	H(44)+H(625)	H(44K)+H(626)

- organizace, které budou evidenci PDP vést i z pohledu dodavatelského, musí provést nastavení tabulky daňového přiznání mnohem komplexněji – za tímto účelem kontaktujte Horkou linku VIS.

2.3. Společné - Specifikace DPH

- pro běžného uživatele – organizaci školského typu, která povede evidenci PDP pouze z odběratelského pohledu – je možné doplnit pouze následující specifikace účtování:

Označení	Popis	Sazba DD	Účet základu	Účet platby
		Výkaz PV	Účet daně	Účet celkový
PDP1BE	PDP nak.slуж. VSTUP bez nároku	0 FP		
		V	??/?/?/M	
PDP2BE	PDP nak.slуж. VÝSTUP bez nároku	21 FP		
		600 V	343/210/M	
PDP1SK	PDP nak.slуж.sníž.DPH VSTUP kr	15 FP		
		626 V		
PDP1SP	PDP nak.slуж.sníž.DPH VSTUP	15 FP		
		625 V		
PDP1ZK	PDP nak.slуж.zákl.DPH VSTUP kr	21 FP		
		621 V		
PDP1ZP	PDP nak.slужby zákl.DPH VSTUP	21 FP		
		620 V		
PDP2S	PDP nak.slужby sníž.DPH VÝSTUP	15 FP		
		615 V		
PDP2Z	PDP nak.slужby zákl.DPH VÝSTUP	21 FP		
		610 V		

3. Jak správně zaúčtovat dílčí prvotní doklady v režimu PDP do programu?

3.1. Zápis došlých faktur z pohledu odběratele

Závazek s PDP se do přiznání DPH dostává podle data uskutečnění zdanitelného plnění na faktuře, v programu Účtárna se ale datum u závazků bere z data Příchodu, proto je nutné u závazku s PDP vyplnit datum příchodu podle data uskutečnění zdanitelného plnění. Pokud je na závazku kombinace normálního DPH a režimu PDP a jsou různá data příchodu a uskutečnění zdanitelného plnění, pak je nutné závazek rozepsat na dva - jeden s normálním DPH a druhý s PDP.

3.1.1. Zápis přijaté faktury do Závazků

Problematika zápisu přijaté faktury za výše uvedené typy plnění s režimem přenosu daňové povinnosti funguje **od verze Účtárny 2.07**. Konkrétní postupy v programu si ukážeme na konkrétních příkladech zaúčtování přijaté faktury v režimu přenesení daňové povinnosti. Zápis závazku se provádí shodně jako zápis složitější faktury pomocí Položek a musí proběhnout účtováním pomocí Specifikací účtování viz obecné postupy popsané v kap. 3.5 Zápis závazku se složitější předkontakcí

a) Přijatý závazek na odpočet v krácené výši (jak do HČ tak do DČ)

Číslo	Var.symbol	Sp.úč.	Základ	Účet základu	Daň
FP	13342	2120319	+081	5 4097,00	511/000/M 0,00
FP	13342	2120319	PDP1ZK	4097,00	819,40 výkaz 621
FP	13342	2120319	PDP2Z	-4097,00	-819,40 výkaz 610

(obdobně v plné výši tj. jen do DČ, jen jiné specifikace)

b) Přijatý závazek bez nároku na odpočet (pouze do HČ)

Číslo	Var.symbol	Sp.úč.	Základ Účet základu	Daň Účet daně	
FP	13343	+081 5	4097,00 511/000/M	0,00	
FP	13343	PDP1BE	4097,00	819,40 511/00/M	(nejde do výkazu DPH)
FP	13343	PDP2BE	-4097,00	-819,40 343/210/M	(výkaz 600)

Pozor! Přijatý závazek bez nároku na odpočet, u kterého je účtováno pomocí

PDP2BE -4097,00 -819,40 343/210/M výkaz 600

je nutné jako jediný typ plnění PDP zúčtovat při zúčtování daňového priznání do účetnictví na konci zdaňovacího období.

3.1.2. Zaúčtování závazku v Deníku

- výše uvedený zápis závazku po zaúčtování do Deníku vypadá následovně:

a) Přijatý závazek na odpočet v krácené výši (jak do HČ tak do DČ)

Datum	Ú.p.	Popis	Účet	Má dáti	Dal
01.11.2011	1	oprava	511/00	4097,00	
01.11.2011	1	oprava	321/00		4097,00

b) Přijatý závazek bez nároku na odpočet (pouze do HČ)

Datum	Ú.p.	Popis	Účet	Má dáti	Dal
01.11.2012	1	instalatérské práce - PDP	511/000	4097,00	
01.11.2012	1	instalatérské práce - PDP	511/000	819,40	
01.11.2012	1	instalatérské práce - PDP	343/210	-819,40	
01.11.2012	1	instalatérské práce - PDP	321/000		4097,00

3.1.3. Tisk výkazu DPH

- při tisku vlastního výkazu DPH z menu **Společné - Výkaz DPH - Tisk výkazu DPH** je výsledek následující (pro zjednodušení jen pro krácené plnění):

Skupina pro výkaz DPH: PDP přenesení daňové povinnosti P

Datum	Doklad	Základ	Sazba	Daň
01.11.2011	FP FP13342	4097,00	21,00	4097,00
=====				=====
Mezisoučet pro výkaz: PDP		4097,00		4097,00

Skupina pro výkaz DPH: PDV přenesení daňové povinnosti V

Datum	Doklad	Základ	Sazba	Daň
01.11.2011	FP FP13342	4097,00	21,00	4097,00
=====				=====
Mezisoučet pro výkaz: PDV		4097,00		4097,00

3.1.4. Tisk Přiznání DPH

- vytištěné přiznání DPH obsahuje na jednotlivých řádcích následující hodnoty (pro jednoduchost pouze pro krácené plnění):

I. Zdanitelná plnění	ř.	Základ daně	Daň na výstupu	
Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku (např. § 13, § 14, § 8)	základní 1	0	0	
	snížená 2	0	0	
Pořízení zboží z jiného členského státu (§ 16; § 17 odst. 6 písm. e); § 19 odst. 3)	základní 3	0	0	
	snížená 4	0	0	
Přijetí služby s místem plnění podle § 9 odst. 1 od osoby registrované k dani v jiném členském státě	základní 5	0	0	
	snížená 6	0	0	
Dovoz zboží (§ 23 odst. 3 - 5)	základní 7	0	0	
	snížená 8	0	0	
Pořízení nového dopravního prostředku (§ 19 odst. 4)	9	0	0	
Režim přenesení daňové povinnosti (§ 92a) - odběratel zboží nebo příjemce služeb	základní 10	4097	819	
	snížená 11	0	0	
Ostatní zdanitelná plnění, u kterých je povinen priznat daň plátce při jejich přijetí (§ 108)	základní 12	0	0	
	snížená 13	0	0	
II. Ostatní plnění a plnění s místem plnění mimo tuzemsko s nárokem na odpočet daně			Hodnota	
Dodání zboží do jiného členského státu (§ 64)			20	0
Poskytnutí služeb s místem plnění v jiném členském státě vymezených v § 102 odst. 1 písm. d) a odst. 2			21	0
Vývoz zboží (§ 66)			22	0
Dodání nového dopravního prostředku osobě neregistrované k dani v jiném členském státě (§ 19 odst. 4)			23	0
Zasílání zboží do jiného členského státu (§ 18)			24	0
Režim přenesení daňové povinnosti (§ 92a) - dodavatel zboží nebo poskytovatel služeb			25	0
Ostatní uskutečněná plnění s nárokem na odpočet daně (např. §24a, §67, §68, §69, §70, §89, §90, §92)			26	0
III. Doplnující údaje				
Zjednodušený postup při dodání zboží formou třístranného obchodu (§17) prostřední osobou	Pořízení zboží	30	0	
	Dodání zboží	31	0	
Dovoz zboží osvobozený podle § 71g		32	0	
Oprava výše daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 44)	Věřitel	33	0	
	Dlužník	34	0	
IV. Nárok na odpočet daně		Základ daně	V plné výši	Krácený odpočet
Z přijatých zdanitelných plnění od plátců	základní 40	0	0	0
	snížená 41	0	0	0
Při dovozu zboží, kdy je správcem daně celní úřad	42	0	0	0
Ze zdanitelných plnění vykázaných na řádcích 3 až 13	základní 43	4097	0	819
	snížená 44	0	0	0
Korekce odpočtů daně podle § 75 odst. 4, § 77 a § 79 až § 79c	45		0	0
Odpočet daně celkem (40 + 41 + 42 + 43 + 44 + 45)	46		0	819
Hodnota pořízeného majetku vymezeného v § 4 odst.3 písm. d) a e)	47	0	0	0
V. Krácení nároku na odpočet daně				
Plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně	50	0		
Hodnota plnění nezapočítávaných do výpočtu koeficientu (§76 odst.4)	51	S nárokem na odpočet	Bez nároku na odpočet	
		0	0	
Část odpočtu daně ve zkrácené výši	52	Koeficient (%) 72	Odpočet	590
Vypořádání odpočtu daně (§ 76 odst. 7 až 10)	53	Vypořádací koef. (%) 0	Změna odpočtu	0
VI. Výpočet daňové povinnosti				
Úprava odpočtu daně (§ 78 až § 78d)	60	0		
Vrácení (§ 84)	61	0		
Daň na výstupu (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 +13-61 + daň podle § 108 odst. 1 písm. l)	62	819		
Odpočet daně (46 V plné výši + 52 Odpočet + 53 Změna odpočtu + 60)	63	590		
Vlastní daňová povinnost (62 - 63)	64	229		
Nadměrný odpočet (63 - 62)	65	0		
Rozdíl proti poslední známé daňové povinnosti při podání dodatečného daňového přiznání (62 - 63)	66	0		

3.2. Vystavování faktur z pohledu dodavatele

Problematika vystavování faktur z pohledu dodavatele tj. poskytovatele plnění by se neměla našich zákazníků příliš týkat (nikdo z nich neposkytuje výše definované typy plnění, až na výjimky například SOU nebo prodeje papíru či kovového šrotu). Pravidla řešení jsou následující:

- podle § 26 vystavit daňový doklad s náležitostmi podle § 28 odst. 2 písm. a) až k) - klasické náležitosti
- musí chybět údaj o výši daně, neboť tuto je na obdrženém daňovém dokladu povinen dle § 92a odst. 3 ZDPH doplnit plátce, pro kterého je zdanitelné plnění v režimu přenesení daňové povinnosti uskutečněno - to znamená uvést částku základu daně a sazbu daně, neuvádět částku DPH a částku včetně DPH.
- na vystaveném daňovém dokladu uvede vystavitel sdělení, že výši daně je povinen doplnit a přiznat plátce, pro kterého je plnění uskutečněno, tzn. uvést do patičky faktury tento text: **Jedná se o plnění podle §92a zákona o DPH - výši daně je povinen doplnit a přiznat plátce, pro kterého je plnění uskutečněno.**
- faktura se musí dostat do výkazu DPH - specifikaci nastavit pro výkaz s označením:

Vyk. Popis	Sazba P/V	Účet daně
710 PDP dodavatel 21% VÝSTUP	0,00	P
715 PDP dodavatel 15% VÝSTUP	0,00	P

- nasměrovat do řádku výkazu 25 (Nastavení tabulky pro přiznání DPH - vzorec uvést H(710) resp. H(715))
- hodnota se následně projeví automaticky v přiznání na řádku 51

3.3. Vytváření výpisu z evidence k režimu přenesení daňové povinnosti

Od 1. 1. 2016 se výpis z evidence k režimu přenesení daňové povinnosti nepodává na samostatném formuláři, ale je součástí Kontrolního hlášení. PDP se vykazuje v oddíle A.1. a B.1. na Kontrolním hlášení. Tisk kontrolního hlášení z programu Účtárna provedete v menu **Společné - Výkaz DPH – Kontrolní hlášení**.

Dodatek 3 – Sazba DPH u služby hlavní a služby vedlejší (např. stravné s dopravou, ubytování se stravným atd.)

Příklad: Školní jídelna poskytuje službu hlavní (stravování) a ke službě hlavní také služby vedlejší (třeba doprava stravy), které se službou hlavní více či méně souvisejí. Jaké je pravidlo pro stanovování sazby DPH pro služby vedlejší? Jak v daném případě postupovat?

Jak výše uvedenou dodávku služby hlavní a služby vedlejší řešit z pohledu DPH?

1) je nutné stanovit správnou sazbu DPH pro plnění hlavní

- v případě stravování se vždy jedná o sníženou sazbu DPH

2) je nutné posoudit, zda souvisí vedlejší plnění s hlavním plněním jako jednotné plnění, nebo zda jde o samostatnou službu

- je tedy třeba posoudit, zda vedlejší plnění je možné považovat za (více či méně) neoddělitelnou součást plnění hlavního

- vedlejší služba nepředstavuje pro zákazníka samostatný účel - samostatně ho nezajímá, nechce ji, není pro zákazníka samostatným cílem

- vedlejší služba je jen vylepšením služby hlavní

- jedna služba podmiňuje druhou službu (hlavní x vedlejší)

- pro vedlejší plnění neexistuje ani samostatná kalkulace

- vedlejší plnění je ekonomicky propojeno s plněním hlavním tak, že je nelze objektivně oddělit

3) stanovení sazby DPH pro vedlejší plnění závisí na splnění podmínek posouzení v bodě 2)

- pokud jsou splněny výše uvedené aspekty vedlejšího plnění, lze toto vedlejší plnění zdanit sazbou plnění hlavního a toto plnění není nutné uvádět samostatně na daňovém dokladu

- v případě, že výše uvedené podmínky splněny nejsou, je nutné plnění vedlejší zdanit sazbou podle zákona o DPH bez vazby na sazbu plnění hlavního a takto samostatně plnění uvádět i na daňovém dokladu (na faktuře za stravné ve dvou či více řádcích dle typu plnění a sazby DPH).

Příklady:

a) Uživatel je plátcem DPH a v rámci vývozu stravy odběrateli účtuje také dopravu, která je součástí kalkulace ceny stravného.

- v tomto případě se cena dopravy zdaňuje sazbou totožnou jako cena stravného při vývozu (snížená sazba).

b) Uživatel je plátcem DPH a používá manipulační poplatek (nastaven i ve Stravném) např.

- na prodej obalů na karty
- za stravenku náhradní
- za výměnu karty
- za internet
- za neprovedené inkaso z HPKU

- manipulační poplatek je neoddělitelnou součástí poskytovaných služeb na Stravné (služba samostatně bez stravování nemá žádný význam pro strávnicka, nejde ji ekonomicky oddělit, neexistuje na ni samostatná kalkulace, jde o sankční poplatek atd.)

- sazba DPH u těchto plnění se bude řídit sazbou u plnění hlavního tj. sazby DPH u předpisu za stravné

c) Uživatel je plátcem DPH a jako doprovodnou službu poskytuje (tj. kopíruje, tiskne) strávnickům jídelničky (na pracoviště, do kanceláře, rodičům domů atd.)

- zde je to na hraně, zda jde o samostatnou službu či nikoliv - přikláníme se k tomu, že jde o samostatnou službu zdaňovanou v základní sazbě DPH bez ohledu na sazbu DPH u předpisu stravného

d) Uživatel je plátce DPH a kromě stravování poskytuje ubytovací služby. V rámci ubytování poskytuje také snídani. Cena snídani není samostatně kalkulována a tvoří součást ceny za noc v rámci ubytování.

- ubytování se poskytuje ve snížené sazbě DPH, tato snížená sazba se uplatní u celé ceny za ubytování, tj. včetně snídani a dalších služeb poskytovaných spolu s ubytováním každému hostovi, pokud nejsou rozlišovány a účtovány samostatně.